

MAGYAR HÍRADÓK

T. Dunaposta

HUNGARIA
ExternBUDAPEST
Postafiók 151.

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelős szerkesztő:

DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:

DR GYÁRFÁS ELEMÉR

VI. György angol király imára szólította fel népeit az angol világbirodalomért

Flandriában iszonyú erővel tart tovább a küzdelem — Hivatalos angol közlés szerint a németek elfoglalták Boulognet és Calais-t

Az utolsó 24 óra eseményei közül kétségtelenül a legkimagaslóbb az a drámai alaphangú rádióbeszéd, amelyet György angol király intézett birodalma népeire. A világgözpontú angol birodalom Urának ajkát más szavak ne hagyják el, mint a nyugodt fenség és a fenséges nyugodtság szava. György király tegnapi szavaiban is volt valami ebből a fenségből, de valahogy mégis úgy érezte mindenki, hogy ez alkalommal a királyi szavakban a majestetikus fenséget elnyomja a tragikum fensége. A királyi szózat egy percig sem csinált titkot abból, hogy e súlyos órákban minden kockán forog, hogy a brit impérium élet-halál küzdelmet vív „a hódítás gonosz szándéka ellen”, hogy a történelemben soha nem látott veszedelmes megpróbáltatás ideje érkezett el, amidőn nem elég a bizalom, hanem mindenkinek mindenét kell feláldoznia, hogy „az örök emberi értékek győzedelmeskedjenek az erőszak és sötétség szellemével szemben.”

A beszéd tragikusán fenséges alaphangja kétségtelenül a végszavakban bontakozott ki, ahol is az angol uralkodó a Mindenható Istenhez fordult s a mai vasárnapra birodalma valamennyi népét imádságra szólította fel az angol Világbirodalomért.

A nyugati harctér eseményeinek jellegét az északon elzáró haderők köré font acélgyűrű minden irányból való kegyetlen szűkítése adja meg. Mintha a német hadvezetőség 48 órai pihenésnek látszó szünet után annál gyorsabb tempóban kezdte volna meg az ellenséges erők összetörését. A belgiumi arcvonal északi részén fekvő Gent elfoglalását külön jelentésben közölték a németek. Gent pedig alig 50 kilométernyire van Ostendétől, a Csatorna legészakibb kikötővárosától, Dunquerque viszont Ostendétől csak 25 km.-nyire fekszik.

Kelet felől is a legerőteljesebb nyomást gyakorolták tegnap a németek a körülvárt haderőkre. A rendkívüli módon megerősített Schelde-állásokat az egész vonalon betörték s az angol-belga haderőket az utolsó védelmi vonalra, a Lys-szakaszra nyomták vissza. A világháború alatt tudvalevően itt volt a szövetséges haderők belgiumi arcvonala. Az már a Schelde-állások bevételeinek a közvetlen következménye, hogy Belgium legdélibb részén a német csapatok elfoglalták Tournai városát s ez időszert Roubaix és Lille felé menetelnek.

A legerősebb nyomást talán délről, északnyugati irányban gyakorolják a német haderők a bezárt szövetségesekre. Hogy ez a nyomás milyen mértékben volt eredményes, legjobban a hivatalos Reuter jelentés mutatja,

amely már a tegnapi nap folyamán közölte Boulogne s ma pedig Calais elfoglalását, bár a német hivatalos jelentés minderről nem tett még említést.

Diplomáciai téren a közvéleményt tovább is élénken foglalkoztatja Olaszország magatartása a nagy küzdelemben. Anglia gesztusa után, amellyel nemcsak hogy megszüntette Olaszországgal szemben a blokádot, hanem az

okozott károk teljes megtérítésére is vállalkozott, úgy látszik, nehezen akar célbatalálni. Az olasz sajtó hangja továbbra is a legélesebb hangon követeli Olaszország harcászallását. Az olasz korporációk csakugy, mint a tudományos és művészi világ közületeinek legkiválóbb képviselői nap, mint nap intéznek táviratokat, vagy menesztenek küldöttségeket a Ducehoz azval, hogy rendelkezék velük, mert tudják, hogy Olaszországnak szava van az óriásoknak e küzdelemben, életérdekei, a birodalom függetlensége és jövő nagysága parancsolóan kívánják, hogy a feltörő fiatal erők oldalára sorakozzék s így teremtsen meg egy még nagyobb, még erősebb, még holdogabb és büszkébb — fasiszta Olaszországot.

Hogy vajjon Olaszország ténylegesen beavatkozik-e, azt a mai napig sem tudná senki sem megmondani Mussolinin kívül. De hogy az olasz közhangulat ma már százperentesen a beavatkozás mellett van, ahhoz nem fér kétség. Már pedig 1915. májusában is főképpen azval az indokolással történt a világháborúba való belépés, hogy a közvélemény kívánságának, parancsoló sürgetésének nem lehet és nem szabad ellenállani.

Londonban és Párizsban komolynak látják a helyzetet

Londonból jelentik (Reuter): Angol hivatalos helyen hangoztatják, hogy az általános helyzet továbbra is komoly. Londoni illetékes körök valószínűnek tartják, hogy azok a német erők, amelyek Boulogne-t elfoglalták, számbeli fölényben voltak a várost védő szövetséges erőkkel szemben. Az angol csapatok nagyrészenek még idejében sikerült elhagyni Boulogne-t.

Az angol légügyi minisztérium jelentése szerint az angol harci repülőgépek egész nap őrzőjáratot végeztek a háborús területek felett. Húsz ellenséges repülőgépet, közöttük több Messerschmidet lelőttek. Az angol repülőgépek közül nyolc lezuhant, négy kényszerleszállást végzett. Az angol bombázó gépek nagyobb erőkkel újból hevesen támadták az összekötő útakat Németországban és a harc vonal szakaszain.

A Reuter-iroda további jelentése szerint angol hivatalos helyen kijelentették, hogy bár nem akarják korlátozni a közönségnek szóló hírszolgálatot, a jövőben semmit sem lehet közölni, amiből meg lehetne állapítani azokat a helyeket, amelyeket a német osztagok elértek, vagy ahonnan őket visszaverték. Gyakran megtörténik ugyanis, hogy ezek a német osztagok elszigetelt helyzetben vannak és nem tudnak érintkezni főhadiszállásukkal. Így el akarják kerülni, hogy a német főhadiszállás hírlapi közlésekből jusson közelebbi adatok birtokába.

Német hadihajó portyázik az Atlanti-óceán déli felén.

Párizsból jelentik: A Havas londoni jelentése szerint az Atlanti óceán déli részén egy német hadihajó portyázik. A Daily Telegraph tengerészeti szakértője szerint ez a Graf Zep-

pelin repülőgépanyahajó, mely 40 repülőgépet szállít fedélzetén.

A franciák cáfolják Boulogne elvesztését.

Párizsból jelentik: Jól értesült francia katonai körökben cáfolják azt az angol értesülést, hogy miután az angolok kiürítették Boulogne-t, azt a német csapatok megszállták. A francia cáfolat szerint péntek délután a franciák tartották a várost és Boulogne-tól délre csaták folytak.

Gent elesett. — Amerikai hír Calais sorsáról

Washingtonból jelentik: Az United Press berlini jelentése szerint illetékes katonai körökben közlik, hogy erős német motorizált csapatok elérték a Calais közelében lévő Ardre helységet. A jelentés szerint minden alap megvan annak feltételezésére, hogy a németek már bevonultak Calaisba. Boulogne-nál heves ütközetek folytak.

Berlinből jelentik: Vezéri Főhadiszállás. A német véderő főparancsnoksága közli: A német csapatok bevonultak Gentbe.

A francia gazdasági élet a német előnyomulás után.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelentése szerint a német csapatok villámgyors előretörése igen válságos helyzetbe hozta a francia gazdasági életet. A mostani hadműveleti tereptől északra elterülő vidék gazdasági forrásainak elvesztése súlyos csapást jelent a nyugati hatalmak, de különösen Franciaország háborús gazdálkodására. Longy elvesztése azt jelenti, hogy az évi nyersvastermelés 2 millió tonnával csökken. Pas de Calais megye elvesztése további egy millió tonnával csökkenti az évi termelést. Az évi összes nyersvas vesz-

teség tehát 3 millió tonna. Évi három millió tonnával csökken a nyersacél-termelés is, mely eddig évente 8 millió tonna volt. Az elvesztett vidék cinktermelés 30 ezer tonna volt évente, vagyis egyharmada Franciaország évi fogyasztásának. Az elvesztett terület kőszéntermelése évi 36 millió tonna, vagyis 70 százaléka az egész francia kőszéntermelésnek. A kőszénen kívül elvesztette koksztermelésének felét, négy és félmillió tonnát és több mint felét a robbanóanyag-gyártáshoz szükséges benzolnak s egyharmadát a kátránytermelésnek. A mesterséges nitrogén gyártására szolgáló telepek kétharmadát veszítette el. Ezenkívül elvesztett több repülőgépgyárat, ágyúgyárat, páncéllöveggyárat, továbbá robbanóanyagokat, lőszeret és bombákat előállító üzemeket.

Londoni magyarizat az angol hajóvesztésegekről.

Londonból jelentik (Reuter): Az angol fővárosban cáfolják a német adatokat az angol haditengerészet veszteségeiről. A németek jelentései szerint április 9 és május 2 között 15 páncélos, 3 repülőgépanyahajót, 46 cirkálót, 44 torpedórombolót és 29 tengeralattjárót süllyesztettek el vagy rongáltak meg. Ezzel szemben az angol adatok szerint ez időszak alatt két cirkáló, a Renown és a Rodney szenvedett könnyebb sérülést, az Iffingham sziklaszirtre futott, hét torpedóromboló és négy tengeralattjáró elsüllyedt.

A flandriai csata Róma szerint három hétig is eltarthat.

Rómából jelentik: A *Lavoro Fascista* harctéri jelentése szerint illetékes német helyen kijelentették, hogy a német csapatok által létesített gyűrűben 23 szövetséges hadosztály, összesen 500 ezer ember van bekerítve. A *Tribuna* berlini jelentése szerint felfedhető, hogy a flandriai csata három hétig is eltarthat.

Franciaországban megszigorították a biztonsági intézkedéseket.

Londonból jelentik: A Reuter jelentése szerint pénteken késő este a délieleti angol partokról hatalmas lángokat láttak fölcsapódni a La Manche-csatorna másik oldalán. A lángok a tengert is bevilágították.

Egy másik Reuter jelentés szerint az angol és belga csapatok északon visszavonuló mozdulatot hajtottak végre. Legújabb állásaikról eddig még nincs hír. Egyébként is nagy figyelmet fordítanak a flandriai nagy ütközet fejleményeiről. Ez az ütközet Valenciennes, Cambrai és Arras környékén folyik.

Német repülők a Vogézek felett.

Párizsból jelentik: Mandel francia belügyminiszter megszigorította azokat a biztonsági intézkedéseket, amelyek a belga, holland és luxemburgi menekültekre vonatkoznak. A rendelkezés értelmében valamennyi 15 éven felüli külföldi férfi és nő, aki május 10-ike után érkezett Franciaországba, a jövő héten köteles jelentkezni valamelyik rendőrhatalóságnál.

Párizsból jelentik: A Havas jelentése szerint német repülők május 23-án és 24-én elrepültek a Vogézek felett és több községet bombáztak. A károk aránylag csekélyek.

Roosevelt megbízottjának ismételt kihallgatása a Szentatyánál.

Rómából jelentik: XII. Pius pápa pénteken kihallgatáson fogadta Miron Taylort,

Roosevelt elnök vatikáni rendkívüli megbízottját. Tayornak két nap alatt ez már a második látogatása a pápánál.

Londonból jelentik: Maisky szovjet nagykövet pénteken késő délután az angol külügyminisztériumban járt.

Olasz jelentés Calais külvárosának elfoglalásáról.

Rómából jelentik: A *Popolo di Roma* berlini jelentése szerint német katonai körök úgy tudják, hogy péntek este egy erős páncélos német hadoszlop elérte Calais-t és annak egyik külvárosát elfoglalta. Az olasz lap berlini tudósítója ugyanebből a forrásból úgy értesül, hogy Boulogne körül folytatódna a harcok.

Tulzott holland közlések a háborús veszteségekről.

Berlinből jelentik (Német Távirati Iroda): A holland kormányban Londonban Németor-

VI. György beszéde a birodalom népeihez — „Az ellenség az angol birodalom teljes és végleges megsemmisítését akarja” — mondta az angol király

Londonból jelentik: VI. György angol király péntek este a birodalom népeihez rádiószózatot intézett. Beszédét azal kezdte, nyitán meg akarja mondani most, a megpróbáltatások örájában, hogy az ellenség nemcsak területi hódításokra törekszik, hanem az angol birodalom teljes és végleges megsemmisítését akarja. Éles szavakkal fordult a németek ellen, akik imperializmussal vádolják az angolokat. Ezt ő visszafordítja ellenük. Az angolok egyetlen célja mindig a béke volt és ezt akarják most is fenntartani.

Az angol király ezután hangzott, hogy bizalma nem remélt meg. A birodalom azonban nem elég, annak párcsulnia kell bátarsággal, kitartással és önfeláldozással. Beszédét így fejezte be:

szág ellen indított propagandahadjárata többek között azzal az állítással dolgozik, hogy a holland hadsereg 100 ezer halottal és sebesültet veszített és a Rotterdam elleni légitámadás során 100 ezer polgári lakos veszítette életét. Ezzel szemben német illetékes helyen megállapítják, hogy ezek a számok a képzelet szüleményei. Bár végleges megállapításokat még nem lehet tenni, biztos, hogy a halottak száma kevesebb lesz ezernél. Rotterdamban a halottak száma legfeljebb 400-ra, a sebesülteké 350-ra tehető.

Stockholmból jelentik: Falkenhorst tábornok, a norvégiai német haderők főparancsnoka a napokban a norvég-svéd határon, Storien mellett találkozott Törnel tábornokkal, a svéd véderő főparancsnokával. A két főparancsnok találkozásán a határviszonyokra vonatkozó kérdéseket beszéltek meg. A tárgyalások jó eredménnyel végződtek.

— Elben a csordöntő órában a Magasságok Istenhez fordulunk. A jövő vasárnapot a nemzeti imádság napjaként ünnepeljük meg. Férfiak és nők, végezzétek feladatokat bátran és azzal a céltudatossággal, ami csak kitelik tőletek. Egy emberként haladjunk célunk felé, nyitl szívvvel és Isten segítségével sem vallunk kudarcot.

Politikai letartóztatások Angliában és Írországbán.

Londonból jelentik: Hivatalos jelentés szerint Belfastban az ír köztársasági hadsereg 76 tagját letartóztatták. Pénteken London vidékén 21 férfit és négy nőt tartóztattak le. Ezek valószínűleg kapcsolatban álltak az angol fasiszta unióval.

Ellenőrizhetetlen hírek az angol-orosz közeli-désről — Az amerikai sajtó megjegyzései

Newyorkból jelentik: A legújabb londoni jelentések arról számolnak be, hogy ottani jólérsült körök mind valószínűnek tartják komoly diplomáciai tárgyalások közeli megindulását Anglia és Szovjet-országnál között. Maisky szovjet nagykövet állítólag tud-másra adta *Halifaxnak*, hogy Moszkvában szivesen látják az angol bizottságot. Ennek a felüldet-e azonban csak akkor járna sikerrel, ha vezetője rendkívül előkelő személyiség lenne. Ez az előkelő személyiség híre-

rint az orosz barátságáról ismert Lloyd George lenne.

Az amerikai sajtó mindezekkel kapcsolatban megjegyzi, hogy jelenleg, amikor a harctéri jelentések között is rehez eligazodni, még nagyobb kétkedéssel kell fogadni a mindkét oldalon teljes erővel folytatott diplomáciai hadjárat értesítéseit.

Az *Exchange Telegraph* szerint az angol tárgyaló bizottságot Cripps volt miniszter vezeti Moszkvába.

Olaszország történelmi elhatározások előestjén — Ciano külügyminiszter látogatása Albániában

Rómából jelentik: A *Tribuna* szerint Berlinben azt hiszik, hogy „Olaszország történelmi elhatározások előestjén áll” cím alatt közli berlini tudósítójának jelentését, mely szerint Németországban a leg-egyebb érdeklődéssel követik az olasz közvélemény felmérhetetlen magatartását. Nagy figyelmet kelte Ciano albániai látogatása is. Mindezekből a jelekből arra következtetnek, hogy Olaszországban történelmi elhatározások állnak küszöbön, amely Olaszországot döntő tényezővé teszik a mai helyzetben, melyben meg kell születnie annak az új Európának amelyet a fasiszmus és a nemzeti szocializmus akar. A német meg-

figyelők ugyanakkor úgy látják, hogy olyan államok, amelyek eddig nyitán állást foglaltak a szövetségesek mellett, mint Svájc, Törökország és Egyiptom, néhány nap óta nagyobb tartózkodást mutatnak és hivatalos megnyilatkozásaikban is hangoztatják, hogy nem hajlandók a plutokráciák kedvéért katonai ka'andba bocsátkozni.

Elhalasztották az olasz óceánjáró hajók indulását.

Rómából jelentik: Az Itali hajózársaság tisztviselői megerősítik, hogy a Rex óceánjáró gőzös newyorki útját a tervezett május 29. helyett csak június 12-én kezdi meg. A Conte di Savoya június 12. helyett 23-án indul Newyork felé.

Törvény jelent meg Olaszországban a nemzet háborús megszervezéséről.

Rómából jelentik: Az olasz törvénytarban pénteken megjelent és ezzel hatályba lépett a nemzetnek háború esetére való megszervezéséről szóló törvény, melyet a szenátus és képviselőház törvényhozó bizottsága már korábban elfogadott. A nemzet háborús megszervezéséről szóló törvény a kormány feladatává teszi a többi között azt is, hogy már a béke idején előkészítse a nemzetnek háború esetére való megszervezését és mozgósítását és mihelyt szükségnek látna, a nemzet mozgósítását megvalósítsa, irányítsa és ellenőrizze.

Junius 1. Maróth Annie Junius 1.
VILLON-estje a Regina Mária
Színházban.

Világvárosi sikerek után először Nagyváradon

A NAGY TESTAMENTUM

eredeti kísérő zenével

Szereplői: Maróth Annie és Nagy István színművész.

Bevezetőt tart: Tabéry Géza író.

Ugyanazon nyersanyagok Ugyanolyan jó minőség Chlorodont - Fogpaszta

Fontos iratokat loptak el az angol légügyi miniszteriumból

Londonból jelentik: Az angol légügyi miniszterium éjjeli órét fontos bizalmas okiratok ellopása miatt letartóztatták.

Hatalmas földrengés Peruban

Limából jelentik: Peru fővárosában és környékén péntek délelőtt erős földrengés volt. Mintegy hatvan ember meghalt és többszáz megsebesült. Az Aquinoi Szent Tamás kolostor egyik fala összedőlt. Tizenhárman meghaltak. Több sebesülés is történt.

Az EMGE elnökének tárgyalásai a fővárosban

Cluj Kolozsvárról jelentik: Dr. Szász Pál szenátor az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület elnöke a héten néhány napig a fővárosban tartózkodott.

Ez alkalommal hosszantartó kihallgatáson jelent meg Ionescu Sisesti földművelésügyi miniszternél, akivel a magyar gazdaságszolgálatot érintő fontosabb kérdéseket tárgyalta meg. Dr. Szász Pál terjedelmes beadványt nyújtott át az EMGE szakmai működésére vonatkozólag a részletes előterjesztéssel együtt az EMGE által tervehedett tenyészállat törzskönyv felállítására, a Csiki Magánjavak, Gyergyószentmiklós legelőügye, a mezőgazdasági kamarákban való arányos képviselőlet, a mezőgazdasági munkálatok zavartalan folytatása és még több nagyhorderejű kérdés tekintetében.

A miniszter válaszában hangoztatta, hogy megteszi az összes szükséges lépéseket az EMGE folyamatos munkájának biztosítása érdekében. Közölte, hogy tőle kezdve a légügyi miniszternél is közbenjár, aki örömmel üdvözölte az EMGE két újabb akciójának megindítását, a tenyészállat törzskönyv felállítását és azt az elgondolást, hogy az EMGE nyilvántartja a magyar gazdák kezén levő eladó tenyészállatokat. Kérte a földművelésügyi minisztert, hogy az eladó állatok kimutatását terjessze fel a miniszteriumhoz és a kormány is vásárolni fog belőlük.

A Csiki Magánjavak ügyét rövidesen napirendre tűzik és megvizsgálják a gyergyói legelőrételeket is.

A földművelésügyi miniszter a mezőgazdasági kamarákban való arányos képviselőlet ügyében nem adott kézzelfogható választ, amennyiben ez a kérdés majd az egész kormány megbeszélésének tárgyát képezi.

Kijelentette végül a miniszter, hogy a miniszterium végrehajtó főzegeinek kiadandó és a mezőgazdasági társadalmat általánosan érdeklő rendeletek egy-egy példányát tájékoztatás céljából mindig az EMGE rendelkezésére bocsátja.

Dr. Szász Pál megbeszélést folytatott Dragomir Silviu kisebbségiügyi miniszterrel is, akit tájékoztatót a Maros tartományban előforduló adóvégrehajrási tulkepedésekről, kérte a panaszok megvizsgálását és a hibás tisztviselők példás megbüntetését.

Megemlítette a szenátor a magyar diákok érettségijének ügyét is és kérte, hogy a közeljövőben sorra kerülő érettségi vizsgák az elmúlt évben elhangzott kormányintézkedések teljesítésével folyjanak.

A katonai szolgálatra behívott tanároknak csak június 16-án kell jelentkezniük csapattesteiknél

Timisoara-Temesvár. Saját tud. Evutianu Sabin kerületi tanügyi vezérfelügyelő Andrei közoktatásügyi minisztertől távirati rendeletet kapott, amelyben a miniszter felhívja a vezérfelügyelőt, közölje a középiskolákkal, hogy

a katonai szolgálatra behívott tanároknak csak június 16-án kell jelentkezniük csapattesteiknél.

Ez a rendelkezés a nagyvezérkar engedélye alapján történt, hogy a tanév befejezésével

kapcsolatos munkálatok akadálytalanul elvégezhetőek legyenek.

Mint ezzel kapcsolatban illetékes helyen kijelentik, június 1-étől 8-ikáig a középiskolákban tudvalevően az országór-tetét tartják, csak ezután kerülhet sor az előírt írásbeli vizsgákra, amelyek közül egy-egy osztályban naponta csak egyet végezhetnek el. Ezért volt szükséges a tanév tervszerű befejezése érdekében a tanárok bevonulását az elrendelt időpontig elhalasztani.

Karhatalmat vezényeltek ki az erőszakos birtokfoglaló bicaziaiak ellen

Merouca-Ciuc-Csokszoroda. Saját tud. Nagyobb tudósítással ismertettük a gyergyóbékásiak erőszakos birtokfoglalását, melyet Gyergyószentmiklós Gyergyótelep-erőpatak és Madaras község birtokossági területei követtek el már évek óta, azzal, hogy erdős-telep-erőpatak és Madaras község területén birtokbirtokosokat és azokat hatósági felhívásra sem adták vissza.

Drimba József alezredes-megyeifőnök már előre figyelmeztette a békásiakat, nehogy ebben az évben is erőszakhoz folyamodjanak, mert azt semmiesetre sem tűri el. A jóakaratu figyelmeztetés semmiségre nem vezetett. Amint már jelentettük, a békásiak megszállták a „Lapos” havast és a gyergyószentmiklói közbirtokosság marhacserjáját és pásztortűt eüzték.

Drimba megyefőnök ezuttal erősebb erőközlőz nyult, hogy a sorozatos birtokháborítást megszüntesse:

utasította a csendőrszárnyparancsnokságot, hogy azonnal küldjön megfelelő létszámú csendőrszázadot a havasi legelőre és karhatalommal is adja birtokba tulajdonosoknak a birtokot.

Ez meg is történt, úgy, hogy ezidőszert a gyergyószentmiklói közbirtokosság jóságai legelnek a havason, bár a békásiak kijelentették, hogy ne-

kik a területre szükségük van és azt adandó alkalommal ismét megszállják. Ugyancsak megszállották a békásiak Madaras község birtokossága tulajdonát képező „Szalók” nevű havast is, azonban a ezékely tulajdosok sarkukra álltak és elkergették az erőszakoskodókat. Alig tértek haza azonban a madarasiak: a békásiak ismét ráhajtották állataikat és jelenleg is megszállva tartják. Dr. Kotócs Károly ügyvéd, képviselő, a közbirtokosság megjelöléséből közbenjáró Drimba megyefőnöknel, aki azonnal intézkedett. Pénteken kellő számú karhatalom szállt ki a havásra és — bár a békásiak ellenállást kíséreltek meg — birtokba adta a „Szalók” legelőt.

A megyefőnök gyors és erőyes intézkedése megelégedést keltett az érdekelt székely közös birtokosok körében.

Nem változik a petrolium ára

Bucurestiből jelenti a rádió: A petrolium-felügyelőség hírdetményt adott ki, amelyben bejelenti, hogy az ország lakosainak megfelelő mennyiségű lámpapetrolium áll rendelkezésére. A petrolium ára egyébként a régi marad.

Felemelik a katonai nyugdíjat

Bucurestiből jelenti a rádió: A Hivatalos Lap multheti száma rendeletétörvényt közöl, amelynek értelmében április 1 után felemelik a katonai nyugdíjasok illetményét. Hasonlóképpen felemelik a régi katonai nyugdíjasok járandóságait is. Ilyenirányu kéréseket 1940 december 31-ig kell benyújtani.

H. Marchant:

Előítéletek gátjain keresztül

Egy holland miniszter megterése a katolikus egyházba. Értékes nyilatkozatok az Egyháztól. Világiak és tépelődő lelkek számára különösen megrázó könyv.

Valóban rendkívül emberek rendkívül önállóan.

Ára: 113 lei és portó.

Megrendelhető: Magyar Lapok kiadóhivatalánál, Str. Regele Carol 5

Arvay Arpád helyszíni jelentése:

Szomorú szemleút a tengerré változott rónákon

Délnyugat Biharban a szántóföldek, rétek és legelők helyén beláthatatlan messzeségben fényes víztükör mutatja az árvíz pusztítását — Több mint tizezer hold föld került víz alá — Oda van az egész évi termés — Román és magyarul falvak sora jutott koldusbotra

A vonat mitsem sejtően, vidáman kúszik előre a napsugárban fénylő acélsíneken és nem veszi észre, hogy az a vidék, ahol megszokott távfutását végzi, megváltozott körülötte. Más évben ilyenkor már idestova derékig nőtt, zöldelő búzatáblák, messzevirító repcetáblák sárga szőnyege, dús legelők és életet ígérő, termésnek ágyazott földcsávok kísérték útján. Most pedig, ahogy az ablakon a jólismert tájra kitekintünk, úgy érezzük, mintha más országban járnánk.

Sima víztükrök verik vissza a későn érkezett májusi napsugarat, ameddig csak a szem ellát. Csak egészen közel a sínekhez, imitt-amott ütközik ki a tengernyi víztömegből egy-egy tenyérnyi éleztöld: valamelyik szerencsésebb gazda egy-két holdja, ami megúsza a nagy áradást.

Egy borzalmas márciusi éjszaka

A veszélyzóna Cséffa község körül kezdődik. Itt húzódik a Fehér-Körös árterülete, ahonnan csak a folyó vizét tehermentesíti az egyetlen létező csatorna, de a belvíz terjedésének semmi sem áll útjában. Ezt a csatornát is egykori bölcs építői az árterületen keresztbe húzták meg s így nemhogy alkalmas lenne a belvizek valamelyes felfogására, hanem még útjában áll a lefolyásnak és feltorlasztja a belvizet.

Amikor az ideai szörnyűséges tél után a föld fagyja kezdett felengedni és olvadásnak indultak a mezőt takaró óriási hótömegek, szinte órák alatt vált veszedelmessé a helyzet. Bihar megye délnyugati oldalán az egész árterület a magyarországi területek felé lejt. Az olvadás után megindult belvíz ilyenformán váratlanul meglepte Cséffát és Szentmiklóst. A helyzet veszedelmes volt. A víz már-már behatolt a két községbe és ekkor — mit tehettek volna egyebet a saját bőrük megmentésére? — néhány atyafi az éj leple alatt elvágta a gátat. Az egész víztömeg pedig, irányt változtatva, rázúdult a délebbre fekvő másik két román községre: Atyásra és Marciházára.

Ezt a két falut oly hirtelen meglepte az éjszaka rátörő víz, hogy az emberek házaikból ki sem tudtak menekülni, amíg másnap csónakokon értük nem mentek. A vályogból épült házak egész sora omlott össze és az állatokat méternél magasabb vízben mentették ki, hogy átszállítsák a vasuti töltés másik oldalára. Az atyási és marciházai román parasztok állatai Inánd községben a Magyar Népközség elnökének, Markovits Kálmánnak a birtokán találtak menedéket és azóta is itt gondozzák őket.

A borzalmas márciusi éjszaka óta, amikor a két román községet megostromolta az ár, Marciháza és Atyás lakosai csak csónakokon tudnak egyik házból a másikba vagy a külvilággal közlekedni. Azóta is lótnak-futnak fűhöz-fához, hogy valaki segítsen bajukon. És segítség még sincs. Jóakarató hatósági felterjesztésekben nincs hiány, de úgy látszik, hogy a gyökeres segítségnek olyan akadályai vannak, melyeket a helyi hatóságok megoldani nem tudhatnak.

Az antihelyzet

Az árvíz azonban nem állt meg ennél a két községnél. Alább zúdult és Nagyszalontán túljutva, Biharillye, Tamáshida és Ant községek határait nyaldosta. A víz útját semmi sem akadályozta, mert itt az egész vidéken

Az apró állomások és őrházak felírata ébreszt fel bennünket arra, hogy nem a vízzel elárasztott hollandiai védelmi vonalak tájékán járunk, hanem Délnyugat-Biharban, amelynek a rendkívüli időjárás következtében úgy kijutott a bajból ebben az esztendőben, mint talán sehol másutt széles ez országban. Több, mint két hónapja már, hogy víz alá került a határmenti rónaság és még mindig semmi segítség! Sőt az utóbbi két hét szakadatlan esőzései még csak jobban súlyosbították a helyzetet.

Oda lett a tavalyi vetés, az ideai elmaradt a víz miatt, a csordák szétszéledtek, sem szántóvetők-boronálók éneke, sem a csorda kolomp-szava nem veri fel ezen a szomorú tavaszon itt a rónák csendjét.

nincsenek gátak vagy gyűjtőcsatornák. Biharillye határának egyrésze még ma is víz alatt van, épügy, mint a közbeeső községek egész

Beszélnék a bajbajutott emberek

Velencei lagunák az alföldi község utcáin

A falu papja, Patay István ref. lelkész és Bessenyei László tanító magyarázza el az anti árvíz szomorú történetét.

— Március 14-én kora délután vették észre nagyhirtelen a falusiak, hogy árvíz fenyeget. Olyan hirtelen jött az egész, hogy a falu szélső házaiból, melyeket elérte a víz, alig tudtak kiköltözködni a bennelakók. Bujdosó István harangozó volt a víz első áldozata, akinek a házat rombadöntötte az ár. Rajta kívül még nyolc ember háza omlott össze.

— A voltaképpeni anyagi kár azonban nem az épületekben, hanem a földeken van. A község összes művelhető területének kb 80 százaléka, 2500 hold még mindig víz alatt áll. Ami lassankint felszabadul, azon sem lehet dolgozni és talán egész évre művelhetetlenné válik.

Sétálunk a kihalt, szinte letargiába merült faluban. Sehol ember, asszony vagy játszó gyermek. Mintha mindenki elköltözött volna már innen. Egyes utcákba nem is lehet bemenni, mert az úttest helyét a házak között hatalmas tavak foglalják el. Mintha a velencei, világhírű lagunák képe elevenedne meg itt valami groteszk, keserű gúnnyal ebben az alföldi, magyar faluban. A házak kapufájához csónak van kötözve, a csizmás, bajuszos magyar azon jár ki portájáról. Csónakba teszi az ékét, úgy szállítja földjének egyes emelkedettebb pontjára, ahol egy-egy darabka szárazon maradt és még művelhető. Az állatok a csónak után baktatnak hasig, szügyig érő vízben.

A csordát áthajtották a Fekete-Körös másik partjára, amelyet most megkímélt az árvíz. Itt legelésznek a tehenek és éjszakára sem jönnek haza. Az asszonyok csónakkal járnak át a másik partra megfejteni teheneiket és a folyammá dagadt folyócska estefelé egész raj asszonnal, köcsögökkel megrakott lélekvesztőt ringat.

Az embereknek mindenük odaveszett. Az őszi vetésnek vége, tavaszt már nem lehet vetni. Ez a föld ebben az évben semmit sem fog hozni!

Erthető az elkeseredés, ami megüli a falu lakóit.

„Hess” fürdőszoba-mérlegek
„Hess” háztartási recept-mérlegek
„Hess” automata-mérlegek
„Hess” sonkavágó-gépek
BAZILLI-DEAK
Oradea, Dr. Aurel Lazar u. 1 Telefon: 35-36

sorának egyes határrészei. Tamáshida már megszabadult a víztől, de legsúlyosabb a helyzet közvetlenül az országhatáron fekvő Ant községben, amelynek alig maradt művelhető földje a nagy csepás után.

Ant mellett a Fekete-Körös kanyarog el és siet át Magyarországra. A község alatt közvetlenül húzódó trianoni határvonal mögött pedig ott magaslik a négyméteres védőgát, amit magyar részen emeltek a romániai oldalról jövő árvizek felfogására. Illetékesek ebben a védőgátban látják minden baj okát. Ugy magyarázzák, hogy a tamáshidai körzetben összegyűlő belvíz a védőgát miatt nem talál természetes lefolyást magának, mert magyar részen a gát zsilipjeit csak akkor nyitják meg a román terület felől érkező víztömegeknek, ha már a saját területükön feltört vizet az ármentesítő csatornába elvezették.

1932-ig román oldalon nem volt semmi baj, mert a gát még nem létezett és a nagyszalontai járás belvizei, melyeknek levezetésére itt még semmiféle intézkedés nem történt, szabadon átzudultak a határon. A sorozatos árvizek után azonban a magyarországi ármentesítő társulat megkezdte a védőgát építését és azóta minden évben van kisebb-nagyobb áradás Anton.

— Meg vagyunk mi ölve, uram, — mondja nagy elkeseredetten Fodor Gábor deressedő bajuszú gazda, akinek cséplőgépe is van. — Mit fogok én most csépelni, pedig 10.000 lei adót vetettek ki a gépemre. Honnan fogom én azt majd előteremteni?

Bujdosó István, a hatvanasban járó, öreg harangozó már nem is mond semmit. Csak legyint a kezével kicsit északkeletre, ahol ide-látásnak összedőlő házacskájának sötétlő vályogtéglaí.

— Csakhogy a feleségemet, meg a kis butoromat el tudtuk hozni! A föld? Hát az odavan egészen... Ki tudja, mit eszünk majd a télen... — mormogja búsan.

Nincs a faluban egyetlen család sem, amelyt kár ne ért volna. A jegyző 247 családfőt írt össze a körülbelül ezer lakosu községből. Ezeknek az összkárát 5 millió 157.670 leire becsülték fel. Ez az összeg azonban nem reális. Az emberek a mai időkben szokatlan szemérmességből nem is merték kérni kárukat. Így egy holdnyi vetéskárért 4000 leit vagy például egy házért kétezert leit kértek.

— Csak ennyit adnának meg legalább, az is jó volna, — mondogatták.

Nem nagyon hisznek benne, hogy valaha is megkapják kárukat. Azt se látják tisztán, hogy mi is lenne a segítség? Belvíz levezető csatornák építése, alagsóvezés vagy szivattyútelep felállítása? Mind, mind milliókba kerülne. Honnan, vegyék hozzá a pénzt? Honnan 5-6 milliót, amikor maholnap már betevő falatjuk sincsen?

— Olyan a földünk, mintha gazdája se lenne, úgy elvadult... — festi le a helyzetét keserűen az egyik öreg magyar.

Pedig valójában már csak gazdák vannak, de földjük nincs. A víz, ami örök és életet jobbarát tud lenni, halálos ellenségükké vált: tengerré változtatta át a gazdag televényt. Ez a tavaszi szélben hullámozó, gyűrűző „tenger” pedig eltemette egy virágzó, magyar falu munkáját, reményességét, vagyonát és ami talán mind-ezeknél is több: jó időre mindennapi kenyerét, betevő falatját is...

Római levél

A PÁPA

Róma, május hó.

Boldoggá avatás volt a Szent Péter-templomban május 12-én. Pillippina Duchesne, Jézus Szt. Szive rendű apácát avatta boldoggá a pápa. Reggel felolvasták a pápai brevét, melyben a pápa boldognak nyilvánítja Pillippina nővért, ki 1918-ban Amerikába is áttűltette a rendet. Ezután a Te Deum és szentmise következett. Harangzúgás között leplezték le a szentéletű apáca arcképét. Este hat órakor tizenhat kardinális kíséretében bevonult a pápa a bazilikába, az újonnan boldoggá avatott tiszteletére tartott ájtatosságra.

A szertartást nem láttam, de elmentem, hogy a pápát lássam. Hallottam aranybíbor trónjáról, a festői viseletű svájci gárdájáról, bíborosok pompájáról, tudtam, hogy a nép fél-nappal előbb már ellepi a Szent Péter-teret, hogy a templomba jegglyel mehetnek be, de mindez oly ellenszenves volt előttem, hogy soha el nem mentem hasonló parádékra.

A pápát krisztusi egyszerűségben akartam tudni, amint a nép között jár, szeliden, egyszerűen és oktató szóval, mint Krisztus. Hogy mindenki előtt látható és elérhető legyen, hogy szólhasson hozzá az egyszerű ember, hogy ne trónon vigyék, hanem a földön járjon a földi helytartó! Velem együtt így gondolják ezt sokan mások és most velem együtt feleletet kapott ez a sok más, — mert láttam a pápát!

*

Váratlanul kaptam két jegyet a Vatikánba. No hát nézzük meg az ünnepélyt, ha már itt van a jegy.

Es elmentünk ketten. A férjem és én. A hívő lélek és a lázadó. A mindent elfogadó türelmes ember és a folyton gáncoskodó, nyugtalan, mindenre okokat és magyarázatokat kereső ember.

Zsúfolt a tér a Szent Péter-templom előtt. A tér közepénél már kerítés volt felállítva, ahol rendőrök kérték a belépési engedélyt. A lépcső tetején újra rendőr és egyenruhás vatikáni őr állított meg a jegy miatt. Aztán bejutottunk a templomba. Ott is ellenőrzés — és végre megmutatják a nekünk szóló emelvényt. Oda mehetünk.

Lámpák ezrei ragyognak a templomban, a hajó mélyén a boldoggá avatott apáca nagy arcképe függ, virágok és fény között. Sokféle tribün és emelvény a különböző méltóságok, apácák és papok részére. Magasrangú katonatisztek is vannak a tömegben.

Bevonult a vatikáni ezrede, mintegy ötszáz katonája és sorfalat áll a szőnyeges úton, egészen az oltárig.

A templom ezalatt benépesedik. Azt hittem, hogy csak kiváltságosok vannak itt, de tévedtem. Itt van a nép minden rétege a máltai lovagoktól és hercegektől kezdve az utolsó munkásig. A jegyeket a plébániákon osztják szét a templom befogadó képességének arányában: a jegyekből mindenki kaphat, aki kér, akikről a kerületi plébános tudja, hogy hitűség és gyermeki szeretet hozza a pápa színe elé.

Aztán elgondolkoztam itt a Vatikánban.

Ahol Krisztus járt s amikor Krisztus a földön járt, ott kevés ember volt együtt s mikor nagy néptömeg verődött össze a Jordán partjain, — a tanítványok ott is távollattották Jézustól a tömeget. Mi lenne, ha a másfél millió Róma maga közé követelné a pápát, hogy szavát hallják és megérinthessék? S ha a sok farizeus most is az életére törne? . . .

Es röviden feleletet kaptam minden más tépelődésemre is, mert pontosan hat órakor, ahogy elő volt írva, — nemes pontossággal — lezárták a templomajtókat és kitérték az oldalajtót, mely összeköti a templomot a vatikáni épületekkel.

Es megjelent a pápa.

*

Tizenkét gárdista emelte vállán az arany és bíbor trónust — és megláttam a pápát.

Nem trónolt és nem volt fejedelem. Alázatosan hajolt ki a székéből és áldást osztott, aztán készséggel és végtelen egyszerűséggel fordult a másik oldalhoz, hogy keresztet hintsen jobbra-balra.

Mélyenülő nagy, komoly szemei oly melegen tapadtak ránk, hogy megbüvölten álltam ott. A tömeg tapsolt és kendőt lengetett feléje s Ő teiszegés és mosoly nélkül, szeliden, komolyan, fenköltéssel és alázattal hajlongott felénk a kereszt jelével. Nem láttam a trónust; a trónus nagyon helyesen azért van, hogy mindenki láthassa Őt és áldást osztó karját, mely a tömeg között elveszett volna! Fehér a ruhája, mint Krisztusé, fölötte vörös palást, mint Krisztuson. Fején kis fehér sapka, kezén a halászgyűrű. Megjelenése a legegyszerűbb. Alakja, egész egyénisége kiválik a körötte levő pompából és érezni lehet, hogy neki ahhoz semmi köze sincs. Minden csak a századok meghonosodott világi fénye és pompája, de nem a pápa személyéhez, egyéniségéhez, rang-

jához utódát valami. Nem. Ő benne van a díszben, de a dísz, fény és sallang eltompul, nem látok belőlük semmit, csak a pápát látom, aki krisztusi egyszerűségben néz ránk.

Homlokán nagy bölcsesség, arcon a végtelen tisztaság, szemében jószág, értelem és elmélyedés, homlokán krisztusi fájdalom és bo-

rangás ül. Főnséges ez az arc, mentes minden földi hívságtól és indulatoktól.

Eljen a pápa! — kiáltja felé valaki és utána orkánra zúdult az éljenzés, taps és a kendők fehér lobogása. Ez a fehér lobogás úgy látszott, mintha ezer és ezer galamb szárnyuhogása lenne. Itt voltunk most a béke szigetén Krisztus árnyékában, a lámpák úgy ragyogtak, mint csillagos égbolt és közöttük járt Krisztus és körötte sirt-nevetett, éljenzett a szorongó békesóvárgásban lihegő nyáj, e siralomvölgy agyonhajszolt, megrabolt és hétközlőben élő és vérpadra kergetett, elgázolt és bűnbán, gyűlöletben, kétségbeesésben vergődő lakója, — az emberiség. . .

A szertartás messze volt tőlem, 15—20 percig tartott, — aztán ugyanúgy — a trónon ülve — visszavitték a pápát. Sirtam az örömtől, a felemelő érzésektől, a nép hatalmas pápahiúságától, a tömeg fölött lobogó fehérségtől, fénytől, elérhetetlen templomi békétől, krisztusi szeretettől.

Könnyes volt sok szem. . . Ki tudja, mily érzésektől? Ki tudja, mit mondana ilyenkor sok szív, ha beszélni tudna? Ki tudja, a tudat mélyén mily érzések, mily gondolatok feszülnek ilyenkor és csak a nagy érzések kis hírnökeit, — a könnyecskéket látjuk!

Áldást úgy vettem, mintha Krisztus adta volna; telkembe markolt az érzés, hogy Ő jár közöttünk s Ő néz ránk.

Kevés ahhoz a szó és gyöngye a toll, hogy leírhatná. Ott kell lenni és felolvasni az esemény sodrában. Bűnbánóvá és alázattal lenni mély tekintete, szelidsége és alázatossága előtt és belemélyedni a ténybe, hogy ez az az ember, aki Krisztus törvényeinek él és a legbölcsőbb és legigazibb emberek egyhangú akaratából Krisztus helytartójává lett, ez az ember, kinek szemével Krisztus néz le ránk, aki az egyetlen, akiben bízhatunk, aki megmutatja, hogy hol az Ut, az Igazság és az Élel!

Más minden: hívság és hiábavalóság.

Heltainé Szenek Olga

Márton Áron római katolikus püspök felciuci bérmaútja

Saját tud. A hunyadmegyei bérmaörút befejezése után Márton Áron Erdély róm. kat. főpásztora 31-én Csikszentmártonra érkezik s tavaszi bérmaörútját a felcsiki esztergomi kerületben fogja tovább folytatni. Nemesak azoknak lesz ünnep a főpásztor eljövetelére, akiknek kieszta a bérmaút szentségét, hanem az egész esztergomi székelységnek, mely büszkén vallja elsősorban magáénak a fiatal püspököt. Tulajdonképpen hivatalos minőségben most jár először felcsiki közre. Haza jön Áron püspök hogy három héten át a szülőföld kebelén csüngjön szive teljes melegével és szeretetével, nagy és szép lelke erejének egész kiszűrésével. A főpásztor május 31-én délután 5—6 óra között érkezik Csikszentmártonra. Kiszűrésében lesz Adorján Károly egyházmegyei főtanfelügyelő, székesegyházi kanonok, aki orvosnak esztergomi, esztergomi székelység: származású Ferenc Béni püspöki szertartó. Itt hozzá csatlakozik Biró Ferenc főesperes,

aki hivatalból az egész bérmaörúton vezetni fogja.

A bérmaörút sorrendja a következő: június 1-én Zsögöd, 2-án Csikszentmárton, 3-án Csiktapoleza, 4-én Csicsó, 5-én Madfalva, 6-án Csikrákóc, 7-én Csikmadaras, 8-án Dánfalva, 9—10-én Nagybaldogasszony (Karcfalva), 11-én Csikszenttamás, 12—13-án Csik: eudomokos és Balánbánya, 14-én Gyimesbükk, 15-én Gyimesközéplek, 16-án Gyimesfelsőlek, 17-én Csikszentmihály, 18-án Szépvíz, 19-én Csikszentmiklós, 20-án Delne és Pálfalva, 21—22-én Csikszentmárton.

HOTEL CORVIN BUDAPEST

VIII. Csokonai-utca 14 Nemzeti Színháznál.

Családiszálloda város szívében

Újonnan berendezve. Közp. fűtés, hideg-meleg folyóvíz. Egyágyas szoba P. 3, kétágyas P. 6.

Olaszország erőviszonyai egy francia lap tükrében

Érdekes cikkben foglalkozik a „Candide” c. francia hetilap Olaszország hadierőjével és magatartásával, ami egy esetleges konfliktus esetére vonatkozna. Erdemesnek tartjuk, hacsak kivonatossan is, ismertetni a cikk gondolatmenetét. A cikk írója, René La Bruyère, ismert politikus, a mai francia publicisztika európai hírv alakja.

Olaszország tengeri hadereje

— Teljesen hiábavaló volna figyelembe nem venni Olaszország tengeri haderejét, — kezdi cikkét René La Bruyère, — mivel az utolsó években teljesen újra építették az egész olasz tengeri flottát és alkalmassá tették a Földközi tenger taktikai kívánalmainak betöltésére.

Olaszország volt az első állam, amely már 1934-ben megkezdte a 35.000 tonnás „dreadnought”-ok építését: ma már a „Vittorio Veneto” és a „Littorio” próbaútjuk után vannak és felvehetik a harcot, mielőtt a most készülő francia „Richelieu” és az angol „V. György”, szintén 35.000 tonnás hajók, akcióképesek lennének.

Újjáalakította a „Conte di Cavour” típusú 23.000 tonnás hajóit, melyek mostani teljesítménye óránként eléri a 30 tengeri csomót, s melyeket pompásan felszereltek tüzelő és légháritó ágyúkkal. Kettő ezek közül már szolgálatot is teljesít. Az olasz haderő szolgálatában áll még 4 cirkáló, melynek sebessége túlszárnyalja a 28—30 tengeri csomót s felszerelésükhöz 18 darab 380 mm. átmérőjű és 10 egyenként 320 mm gyorstüzelő ágyú tartozik.

Ezekkel szemben a „Richelieu” most vár vízrebocsátására és az Északi tengeren lekötött hajók dacára, Franciaország a Földközi tengerre küldhet három „Provence”-típusú cirkálót, két „Dunkerque”-típusú hadihajót, melyek mellett az angol cirkálók ugyanolyan kaliberű ágyúkkal felszerelve, mint a „Littorio”, teljesíthetnének szolgálatot.

De a francia osztagok gyorsasága nem éri el az olaszokét, ezzel szemben a szövetségesek tűzereje jobb és biztosabb. — Természetes, — teszi hozzá La Bruyère —, hogy itt tisztán elméleti elgondolásról van szó.

Ami a nehéz cirkálókat illeti, Olaszország és Franciaország egyforma számmal vannak képviselve, szám szerint 7 darab áll rendelkezésükre. És, hogy a Földközi tengeren számszerinti túlsúlyba jussanak, okvetlen szükségük volna angol segítségre.

Ami a másodrangú típusokat illeti, vagyis az 5—8 ezer tonnás szolgálatban levő egységeket, Franciaországnak eggyel van kevesebb, mint az olaszoknak. Ezzel szemben az angol tengerészet birtokában több, mint 30 van, melyből igen tekintélyes szám állhat a franciák rendelkezésére. Ami a még kisebb egységeket illeti, mind két fél igen szép számmal rendelkezik.

1935-től Olaszország hatalmas tengeralfutó flottát épített 500 és 1900 tonna súlyban, ezeknek száma meghaladja a 120-at és felette áll a francia egységeknek. Ezek segítségével Olaszország jelentős tényezővé vált a Földközi tengeren.

A léghaderő és a tengeri-légi támpontok

Olaszország kevés csapatszallító repülőgépet épített, de nagy számmal növelte tengeri léghaderőjét, különösen, ami a vadászvízrepülőgépeit illeti, melyek segítségével könnyen felügyeletet gyakorolhat a Földközi tengeren. A többi olasz repülőegységek is számosak. Keretei megvannak, személyzete a legjobbnak mondható, repülőtereit szintén ki-válóak.

Tengeri támpontjai

Ami a tengeri támpontokat illeti, Olaszország földrajzi helyzete a legszerencsésebbnek mondható, ami a Földközi tenger szemmel tartását illeti. Pompásan elszórt és felszerelt kikötők, mint Spezzia, Nápoly, Messina, Terento, Syracuse és mások annak a hadigépek rendelkezésére. Szárdínia csipkézett partja előretolt védelmi pontja a nyugati védvonalnak. Az Adriai tenger pedig az alban megszállás óta egy zárt tó jelentőségére csökkent, mi-

vel az Otrantói csatorna lezárásával az olaszok minden ténykedést megbéníthatnak ezen a részen. Pantellaria szigete teljesen új kikötőivel szintén értékes támpontja az olasz haderőnek.

Ezekkel szemben a szövetségesek (Gibraltár és Suez urai) értékes erődítményekkel bírnak Cipruszban és Máltában, bár ezek bombavető repülőgépek által könnyen megközelíthetők.

A francia támpontok, mint a provencai és korzikai partok mentén elhelyezett és jól felszerelt erődítmények, valamint az északafrikai partvidék. Bizertával az élen, felmérhetetlen jelentőséggel bírnak, mivel ez utóbbi a Tuniszból székelő katonai és gazdasági forrásokkal rendelkezik.

Bizerta, a francia gyarmatbirodalom öre, a szicíliai csatorna bejáratánál, a szövetségesek fő-támpontja az afrikai gyarmati erőknek. Francia kézben van még Szíria, Tripolis, angol kézben Haifa, valamint a szövetségesek Egyiptom Alexandriája. Tehát a szövetségeseknek Gibraltártól Suezig hatalmas erődei húzódnak.

René La Bruyère összegezve a tengeri és légi-haderőkre vonatkozó összehasonlásait, a következő álláspontra jut:

Algír és Marseilles közt levő 402 mérföldes távolságot Olaszország lezárhatja; de a szállítások lebonyolíthatók a Casablanca—Bordeaux közti útvonalon (1032 mérföld), vagy a Casablanca—Brest közti 1000 mérföldes távon. Az így keletkezett távolság a lezárás által másfélszer növekedik meg, ami egy 15 csomós óránkénti sebességnél 40 órai késést idéz elő. Hozzáadhatjuk még, hogy a Tuniszból és Algírból indított szállítmányok kitűnő gépkocsi utakon is rendeltetési helyeikre szállíthatók, ha a 2231 km. Tunisz—Oran—Casablanca közt

Földközítengeri riadó

A Földközi tenger medencéjében folyó háború sokban különbözne az Északi tengerétől: hármasszerekre osztottsága, valamint csendes és áramlatoktól mentes vize ritka alkalmat nyújt a hajók és repülőgépek akcióképességének. Nem becsüljük le az olasz erőket, — végzi cikkét a francia közíró, de ismerjük a félsziget gyöngéit is. A norvégiai események nem gyöngítették meg felsőbbrendűségünket, ezt megőriztük, de tengeri és légi erők te-

takarekoskodj!

EZ A MAI NEHÉZ IDŐK PARANCSAI
CSAK AZT VÁSÁROLD,
AMI TARTÓSABB

PALMA

OLCSÓSÁGA DACÁRA A
RÉGI, KIPRÓBÁLT MINŐSÉG

levő műutat, vagy a 2120 km. Tunisz—Oran—Casablanca közti vasutat használják. Ez az úthosszabítás nagy hátrányokkal jár, de nem zavarja meg véglegesen az afrikai áruk Franciaországba való juttatását.

A földközítengeri olasz blokád megakadályozhatná az afrikai partok menti áruforgalmat egész Alexandriáig gyors hajók segítségével.

kintetében különös erőfeszítéseket kellene tennünk...

„Ami az afrikai szárazföldi haderőt illeti, — a delta mellett, valamint Tuniszból motorizált egységeink is vannak.”

„Özinte barátja vagyok Olaszországnak”, — fejezi be cikkét La Bruyère — és szeretnék hinni népeink jövőbeni békéjében.”

Elfogadta a Nemzetközi Dunabizottság Románia javaslatát

Egész terjedelmére semlegesítették a folyamat

Bucurestiből jelentik: Galațiában már napok óta ülésezik a Nemzetközi Dunabizottság. A mostani ülészak egyike érdekes jelensége az, hogy a bizottságban a jelenlegi ellenségeskedő nemzetek kiküldöttei is résztvesznek és egy asztalnál tárgyalnak.

A román küldöttség jelentős eredményeket könyvelhet el az eddigi tárgyalások során. Romániát V. V. Pella miniszter képviseli, aki határozati javaslatot is terjesztett a Nemzetközi Dunabizottság elé.

Pella előbb mélyreható fejtegetésekben vázolta a román kormány által áprilisban tett intézkedéseket a dunai hajózás biztosítására.

Regényszerű életrajzok:

Pálffy Erzsébet grófnő:

Foligno rózsája

című könyvében Folignoi Szent Angéla életét írja meg szokott kedves, élvezetes stílusában.

Tanulságos, hasznos olvasmány.

Ára: 131 lel és vortó.

Megrendelhető: Magyar Lapok kiadóhivatalánál, Oradea, Str. Regele Carol 5.

Majd a román megbízott a kormány nevében a következő nyilatkozatot olvasta fel:

„Ami a dunai hajózást illeti, a román kormányzat kötelességének és Románia azon kizárólagos jogának tudatában, hogy területi vizein a rendőrszolgálatot ő gyakorolta, elhatározta, hogy biztonsági intézkedéseket tett az 1940 április 17-én Belgrádban elfogadott biztonsági elvek első és második, valamint negyedik szakasza értelmében.” A tett intézkedések a következők:

1. Tilos a Dunán felfegyverzett hajóknak közlekedni, kivéve a folyómenti államok rendőrhajóit saját körzetükben.

2. Tilos a Dunán engedély nélkül hadianyagot és robbanóanyagot szállítani, a folyómenti államok kormányai részére érkező küldeményeken kívül.

3. A hajószemélyzet ellenőrzésére vonatkozóan Pella miniszter az olasz, angol, német és francia kormányok dunabizottsági tagjai által javasolt és elfogadott rendelkezéseket ismertette.

Az európai Dunabizottság tudomásul véve a román bizottság jelentését, a javaslatot magáévá tette. Ezzel a Duna semlegesítését a folyó egész hosszára, tehát Németországtól kezdődően egész a torkolatáig kiterjesztették.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ORADEA, II. KÁROLY KIRALY-UT 5. SZÁM.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: **Belföldön:** Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk sz.: 80.037.

Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

PACHA PÜSPÖK BEFEJEZTE BÉRMAUTJÁT. Timisoara-Temesvár. Saját tud. *Pacha* Ágoston dr., megyéspüspök tavaszi bérmautját befejezte és visszatért Temesvárra. A püspök a jövő hónapban még Resicán osztja ki a bérmautás szentségét.

HÉTFŐN MEGKEZDIK A NYUGDIJFIZETÉST. Oradea-Nagyvárad. Saját tud. A pénzügyigazgatóság nyugdíjosztálya hétfőn betelejezi a nyugdíjnyelvek számfelvezését és amennyiben hétfőre megérkezik a nyugdíjkiutalás, a már szokásos sorrendben megkezdik a kifizetéseket.

PREFEKTIUSVÁLTOZÁS SATMAR MEGYÉBEN. Sztmar-Szatmár. Saját tud. A megyei tanács elnöke, a nemzetvédelmi minisztérium kérésére a helyigazgatás *Coman Simion* ezredes Szatmár megye megyefőnökét a közigazgatásban viselt állásától felmentette. Helyébe dr. *Ardelean Octavian* állami kórházi igazgató-főorvost nevezték ki Szatmár megye prefektusává. Dr. *Ardelean Octavian* a legutóbbi liberális kormány alatt három évig volt szatmári megyei prefektus.

Kerekes András zilahi kollégiumi tanár halála. Saját tud. Kerekes András, a zilahi Wesselényi-kollégium kiváló, ny. tanára, 79 éves korában meghalt. Az érdemes öreg tanár halálával a régi Szilágyiság egyik legjellegzetesebb egyénisége dőlt ki az élők sorából. Nagypapja annakidején zilahi polgármester, édesapja igazgató-tanár volt. Kerekes András 44 éven keresztül szolgált az ősi iskolát. Szolgálatának ideje az intézet életének legválságosabb időszakára esett, de a külföldet járt pedagógus nagy tudása mindig változatlan buzgósággal állott az ifjúság nevelésének szolgálatában. Buzgó közéleti férfi volt, minden magyar megmozdulás derék lelkes munkása. Tevékeny szerepet játszott a volt Magyar Pártban is. Csütörtökön heyezték örök nyugalomra a Diákdombon. Halála nagy részvétet váltott ki s a tanítványainak hatalmas serege gondol szeretettel és megilletődéssel a felejtethetlen öreg tanárra.

Szülők lázadása

A legnagyobb vigj teksiker

Gyermekdelután. A temesvári Magyar Leányegylet vasárnap délután négy órakor a Magyar Ház nagytermében jótékony célú gyermekdelután rendez. A delután szereplői mind gyermekek. A leányegylet ebből az alkalomból önkéntes adományokat szívesen elfogad, a magyar gyermekek nyaralattási akciójára.

MINISZTER-TANÁCSOT TARTOTT A MAGYAR KORMÁNY. Budapestről jelentik: A kormány tagjai péntek délután *Teleki Pál* elnöklétével minisztertanácsot tartottak. A minisztertanács folyó kormányzati ügyeket tárgyalta.

Magyarnyelvű konferenciabeszédek. Timisoara-Temesvár. Saját tud. A helybeli erzsébetvárosi plébániatemplomban vasárnapról kezdődően egy héti naponta konferenciabeszédeket tart magyar nyelven P. Puskás Hugolin kolozsvári szentferencrendi hitszónok. A szentbeszédek az este félnyolc órakor kezdődő majusi ajtatósság után hangzanak el.

FELFEGYVERZETT CSOPORT TAMADÁSA TROCKIJ ELLEN. Mexikóból jelentik: *Trockij*, mexikói házát, mely a többi épülettel félreesik, revolverrel és katonai géppelgyverrel felszerelt, husz emberből álló csoport támadta meg. A támadók és a *Trockij* őrizetére kirendelt karhatalmi közegek között tüzharc keletkezett. *Trockij* volt titkárat, az amerikai *Chelden Hardout* elrabolták. *Trockij* unokahúgát a támadók bántalmazták és *Trockij* maga is megsebesült. *Trockij* a GPU-t vádolja a támadás elkövetésével.

NŐK ZARÁNDOKLATA MÁRIA-RADNÁRA. A temesvári Urinők Mária Kongregációja június 18-án zarándoklatot rendez Mária-Radnára. Jelentkezni lehet a „Missió” kegytárgykereskedésben. püspöki palota.

Egy ősi templom megsegítése. Ezen a címen irtunk a nagyvárad-újvárosi Szent László plébánia templom belső javításáról. Eddig elkészült a szentély világítása, a főoltár renovációja és díszítése. Sorra kell kerülni a bádogtető és átázott falak, valamint két mellékoltár renoválásnak is, amennyiben a plébánia anyagi viszonyai ez utóbbit is megengedik. A renovációkra régebben befolyt adományok után az újabb adományokat a következőkben közöljük.

Komzsik család 2500, Andriska János 1000, Leitner Ferenc 500, özv. Kirch Árpádné 100, Klondáné 100, Arnóczy József 100, Schieszer Miklós 100, Bakó Istvánné 100, Sajtos Teréz 200, Szepesi Antal 100, Paróczay István 200, N. Gy. emlékére 100, Jézus nevében 100, Oláry Gyuláné 100, Mezey János 500, Szöcs Dénes 100, Fleisz Károlyné 100, Bondor Mihályné 100, Mansbergerné 100, Istvánffy József 300, Issekutz Ilse 50, Szász Gyuláné 100, Andor Antal 100, Arnótfalvyné 100, özv. Gulyás Endréné 100, Mertz Lászlóné 50, Belányi Imre 50, Schmidt Béla 200, özv. Schuch Józsefné 250, özv. Boros Jánosné 100, Pozdarecz Ágota 100, dr. Somogyi Imre 200, Juhász Rezső 50, J. G.-né 100, Dobozy János 50, Bozsák Mihály 100, Dévald László 100, Sümeghy Ede 100, Losonczy Gáborné 50, Zalányi Gyula 100, Schuch Károly 50, Szébeny László 100, Marxer Antal 200, Krausz Samu 200, Mártonffy Zoltán 100, Gremspurger Camil 100, Banca de Credit 200, Berényi Margit (Vlahita) 100, Fedesanya és fia 500, Kuchta Endréné 200, Bernácsik Mária 100, Hágedorn János és neje Grósz Anna emlékére 500, özv. Moksos Sándorné 100, Muhary Béla 100, dr. Lamme! Antal 100, dr. Bozsák János 50, dr. Szirmai 100, Gallovesne 50, Mert Ernő 50, Rettenbarter Nándor 100, Morza Kálmán 50, Frischmann Adolf 200, H. J. emlékére 100, Péchy Erzsébet 60, Nagy János 20 lei.

A BELGA DIPLOMATÁK VONATA TIZENEGY NAPOS KÉSÉSSSEL ÉRKEZETT MEG ZÜRICHBE. Bernből jelentik: Az a vonat, amely a németországi belga diplomatákat Svájcban át Franciaországba szállítja, tizenegy napos késéssel érkezett meg Zürichbe. A vonat Zürichből csütörtökön este indult tovább a francia határon lévő Verrieres vasúti állomásra.

Felütlek két üzleti tolvajt. Timisoara-Temesvár. Saját tud. Kincs Artur gyárvárosi ruha-kereskedésében megjelent két férfi és felöltőt kért. Amíg az egyik sorra próbálta a felöltőt, a másik egy négyezer lei értékű felöltőt észrevétlenül felkapott s avval távozott. Valaki azonban gyanút fogott és beszólt az üzletbe, hogy a kirakat előtt egy férfi áll, aki nyilván lopott felöltővel hajlódik. A tolvajt, Weidmann Ferenc rovtöltöltü egyént, sikerült is mindjárt elfogni. Azalatt büntársá, a „vevő” eltűnt. A rendőrség keresi.

Korlátozzák az ingatlaneladásokat. Cluj-Kolozsvár. Saját tud. A Monitorul Oficial április 25-iki számában megjelent az új telepítési törvény, amelynek 36. szakasza a városokban kiosztott házhelyek eladásának korlátozásáról intézkedik. Ez a 36. szakasz szövegét a következőképpen hangzik: Az 1918. év után életbe léptetett kisajátítási törvények alapján a városok területén eladott házhelyeket csak a földművelésügyi minisztérium engedélyével lehet elidegeníteni. Enélkül minden eladás érvénytelen. Ezt az intézkedést hivatalból be fogják vezetni a kördéses ingatlanok telekkönyveibe.

Szülők lázadása

Mindenkit érdekel

Városi szabályrendelet intézkedik arról, mennyi időre szól a sírhelyek megváltási díja. Timisoara-Temesvár. Saját tud. A városi temetkezési vállalat, illetőleg temetőgondnokság közölte, hogy a városi temetői szabályrendelet értelmében a kiadott temetői helyek használata, ha kriptáról van szó, ötven évre szól, ha pedig sírhelyről, huszonöt évre; a lefizetett díjak időpontjától számítva. Ahol tehát lejárt az ötven, illetőleg a huszonöt év, a hozzátartozóik fizessék le kilencven napon belül újra a „használati” illetve megváltási díjakat, mivel ellenkező esetben — ahogyan a közlés mondja — a temetőgondnokság az illető sírhelyekre nézve, szabádkézet nyer, anélkül, hogy az érdekelt családoknak joguk volna kártérítésre. Értésülésünk szerint egy-egy sír megváltási díja háromszáz, illetve a főútvonal mentén ezerkétszáz lei, a kriptáké pedig négyzetméterenként négyszáz, illetve hatszáz lei. Közli még a városi temetőgondnokság, hogy a temetőben, illetve a sírhelyekre elhelyezett vagy beépített tárgyak és azok anyaga nem adható el, sem bérbe nem adható.

A siker egyik legfontosabb tényezője az egészség

Mindannak dacára, hogy ez köztudomású dolog és hogy a gyomor csak tevékenysége révén nagy fontosságot kell tulajdonítani, senki sem fordít kellő gondot szervezetünk eme részére.

Mérték nélkül ivelünk le mindent és minden irányban. Ezért nem létezik ember, ki egy bizonyos kor elérése után ne panaszkodna gyomorfájásra, mákrol és zavarokra. Gyomrunkkal szembeni vizsgálásaink elkerülhetetlen eredményei a gyomorbajok és mindersféle bántalmak.

A modern orvostudományuk sikerült felfedeznie egy olyan gyógyszert, amelynek az a nagyértékű tulajdonsága, hogy a legmakacsabb 10-15 éves gyomor- és beleteget, valamint vese-, epe- és májbetegedést rövid kúra után tökéletesen gyógyít. A világhírű amerikai GASTRO-D. készítményről van szó, amely minden országban kapható, halva lévén, milliónyi embert gyógyított meg, általa valószínűsítést jelent az emberiség számára.

GASTRO-D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 150 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában, Bucuresti, Calca, Victoriei 124

SZÉLHÁMOS MAGANTISZTVISELŐ. Timisoara-Temesvár. Saját tud. A rendőrség lefoltóztatta *Mózes* András harmincéves fogarasi születésű kolozsvári magántisztviselőt, aki ellen család és szélhámoskodás miatt több feljelentést tettek. *Plasin* Péter temesvári lakostól háromezer leit csalt ki bizonyos elintézendőkre, de aztán a pénzzel együtt eltűnt. *Bisztra* Máriaót órat vett át eladásra és szintén nem jelentkezett többé. Találtak nála egy hamisított bizonyítványt, amely szerint állítólag a Malaxa-gyár tisztviselője.

Tartós lesz a textilárak olcsóbbodása. A textiliparban az áremelkedés már hetekkel ezelőtt megállott, ujjában pedig az árak lassu csökkenését tapasztalhatni. Ez az olcsóbbodás ugyan egyelőre inkább a nagybani kereskedelemben érezteti hatását, de lassanként átterjed a fogyasztókörzés vásárlására is. Az utóbbi időben a külkereskedelmi minisztérium százmilliókra rugó textilanyag behozatalára adott engedélyt az egyes gyáraknak. Ezek a behozatali engedélyk főleg Angliára, Olaszországra, Egyiptomra, Törökországra és Japánra szólnak. Kisebb mértékben Németországra. Amennyiben a nyersanyagbehozatal elé a világpolitikai események váratlan akadályt nem gördítenek, számítani lehet arra, hogy a textilárak olcsóbbodási folyamata tartós lesz és nem fogja újabb drágasági hullám felváltani.

RENDELKEZÉSEK AZ ECETELADÁS-RÓL. Timisoara-Temesvár. Saját tud. A Kereskedelmi Szervezetek Szövetsége közölte, hogy a monopoliagazgatóság most érkezett rendelete értelmében mindazokat a kereskedőket, akik ecetet 30 literen felüli mennyiségben adnak el, nagybani kereskedőknek tekintik. Ezek kötelesek különleges raktárkönyvet vezetni, amelybe az összes ecetvásárlásokat és eladásokat be kell vezetniük. Az egyes eladásokról egyébként szelvényes füzetből folytatolagos sorszámozással blokklapot kell kiállítaniok és úgy ezt, mint a fentemlített raktárkönyvet a pénzügyigazgatóságon öt napon belül láttamoztatniok kell. Akik a rendelkezéseknek öt napon belül meg nem felelnek, azok ellen kihágási eljárást indítanak.

A vihar elől menekülő legényt megölte a vilám. Timisoara-Temesvár. Saját tud. Hatalmas vihar vonult el Klopodia község felett. *Luca* Trandafir tizenkilenc éves legény, akit a határban ért a vihar, egy fa alá menekült. A fát vilámcsapás érte és a legényt is agyonstjította.

Szülők lázadása

Hetiőtől a Thalia együttesével!

ÖTMILLIÓS BIRSÁGGAL SUJTOTTAK ÁRDRÁGÍTÁSÉRT EGY CERNÁUI CÉGET. Cernáutiból jelenti a *Rador* *Bazonu* ügyész váratlan vizsgálatot tartott a *Stani* *Porsudeck* tulajdonában levő husipari üzemnél s megállapította, hogy a cég usztorákon adja át fiókjainak a különböző élelmiszereket. A jegyzőkönyv alapján a cernáuti városházán működő usztorabizottság négy-milliónyolcszáz ezer lei büttetéssel sujtotta a céget.

Figyelem!!!

Szandált és cipőt

a PÁLL cipőáruházban vásároljunk!!!

Oradea—Nagyvárad, Str. Dr. Aurel Lazar No. 1. Park-Hotel épülete.

Egyházközségi elnökválasztás. Timișara-Temesvár. Saját tud. A helybeli erzsébetvárosi római katolikus egyházközség legutóbb megválasztott választmányára folytatódatosan tartott alkalmi ülésén megalkotta az egyházközség vezetőségét. Eddig husz éven át P. Kér. Norbert szalvatoriánusrendi plébános töltötte be az elnöki tisztet, amelyről azonban egészségi állapotára való tekintettel, lemondott. Így most világi elnök választására került a sor. Magyar részről Koszó János dr városi tanácsnok, német részről Andres Ferenc dr ügyvéd — eddigi elnökök — voltak kijelölve. Titkos szavazás után Koszó János dr-t választották meg elnöknek, alelnök Andres Ferenc dr maradt, a magyar részről való titkár Rohrer Károly, német részről titkár Schmidt Ernő, gondnok Stanzel Ödön, pénztáros Zoboy Péter, ellenőrök Gazda József és Schütt Miklós. Az új vezetőség tagjai már is tették a hivatali esküt. A választmány elhatározta, hogy az erzsébetvárosi plébániatemplom részére megfelelő orgonát rendel, amint hogy ilyen értelemben már a közgyűlés is hozott határozatot s az orgonát a temesvári Wagensteincégnél meg is rendelték.

MEGKEZDŐDÖTT A TIMISOARAI MAGYAR IPAROSSÁG JELENTKEZÉSE. Timisoara-Temesvár. Saját tud. Múltán Teleki Adám gróf, a Magyar Iparosok Országos Szövetségének elnöke Temesváron járt s a szövetség hánsági osztályának megalakítására nézve tárgyalásokat folytatott a helybeli magyar iparosok összeírása megkezdődött. Az összefró-bizottság munkájának befejeztével a temesvári magyar iparosok is kimondják a szövetséghez való csatlakozásukat, illetve a szövetség itteni szerveinek megalakulását. Értesülésünk szerint Lugoson már megtörtént a szervezés.

Magyar írók sikerei. Harsányi Zsoltnak, a kitűnő írónak amerikai sikere a magyar írók újabb nagy előretörését és elismerését jelenti az Egyesült Államokban. Galilei című műve, amely tudvalevően angol nyelven is megjelent. Amerikában a legjobban vásárolt könyvek sorába került és a könyvkiadók testületének hivatalos listája szerint, legutóbb már több mint 135 000 példányban kelt el.

Budapestről írják, hogy ifj. Lovik Károlyt, a „Pest” kitűnő belső munkatársát, az Újságíróegyesület titkárát, a Magyarországi Újságírók Nyugdíjintézeté titkárának hívta meg. Ifj. Lovik Károly új pozíciójában is bizonyára be fogja váltani a munkájához fűzött várakozásokat és reményeket.

MEGGYILKOLTAK ÉS KIRABOLTAK EGY IDŐS HÁZASPÁRT. Timisoara-Temesvár. Saját tud. A Lipca közelében levő Temesújfalun megdöbbentő rablógyilkosság történt. Wastel Imre 87 éves gazdálkodó házba hatolt be az éj folyamán az elvetemült rablógyilkos, az ágyban fekvő idős házaspár közül az aszonyt megkötötte, száját betömte. Wastel Imrét egy d-ronggal leütötte, sőt több kézzurást is ejtett a fején majd a szekrényből 150 lei készpénzt elrabolt. Elmenekült Wastelnek hosszas erőfeszítés után sikerült kötelekeiből kiszabadulni és fellármázta a környéket. De ekkorra férje elvérzett, meghalt. A rablógyilkosság gyanúja egy Pista -hercegre hárta el Wastel Imrénél levő szolgálatát. A bizonyítékok, amely a rablógyilkos minden lépéséből kitűnt, szintén csak megerősíti a gyanút. A szolgát az egész környéken keresik.

Halálos baleset a homokbányában. Mercurea-Ciuc-Csikszereda. Saját tud. Péter Lajos ny. vasutas, zsigódi lakos, homokot szállított utjavításra és ebből a célból nagyobb kőcsédesű homokbányát tárt fel. Egyik nap ellenőrző körúton volt a bányában, amikor a sok esőzés-től beázott homokfal rázuhant és agyonnyomta. Érdekes megemlíteni, hogy az egyik napzámósnál néhány pillanattal előbb ő figyelmeztette a nemmenjen a fal közelébe, mert szerencsétlenség történhetik. A tragikus körülmények között elhunyt vasutas halála mély részvétele keltett az egész környéken.

Szénát lopott más kaszálójáról — háromhónapi elzárással sújtották. Mercurea-Ciuc-Csikszereda. Saját tud. Pál Antal gyergyószentmiklósi birtokos ellen bűnvádi eljárást indított unokatestvére Pál Mihály, hogy egyik kaszálójáról a múlt évben ellopta az egész szénatermést. A törvényszék most foglalkozott az ügyvel és a vádat igazoltnak vette s Pál Antal háromhónapi elzárásra ítélte.

Kongregációs nap Sfantul-Gheorghen. Mely és bensőséges keretek között ünnepelte a sepsiszentgyörgyi Immaculata Mária Kongregáció pünkösdi vasárnapján a kongregációs napot. Délután diszgyűlést tartottak, melyen az Oltáregylet és Szent Kereszt Szövetség köszöntötte az ünnepelő egyesületet. Azután az évi beszámoló következett, tanubizonyoságot téve a lelkes vezetőről és eredményes munkáról. A kongregációs nappal kapcsolatosan előadták Goriczky Elvira 3 felváltásos énekes színművét Haragcsó címmel, melyet 50 kongreganista iskolás és óvodás gyermek jelenített meg. A főszerepet Székely Manci alakította nagy ügyességgel, teljes átérzéssel. A darab minden szereplője bizonyoságot tett a szorgalmas és lelkiismeretes munkáról. Nagyon aranyosak voltak a kis gyermekszereplők is. A termet zsufolásig megtöltő közönség végig kellemesen szórakozott, gyakran tapsban nyilvánította meg tetszését.

• **Vér-, bőr- és idegbajosoknál** reggelenként felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz alaposan kitisztítja és méregteleníti a gyomorbélcsatornát s az anyagcserét és az emésztést is igen jótékonyan befolyásolja. Kérdezze meg orvosát.

Kilencvenhat juhot loptak egy juhcsordából. Mercurea-Ciuc-Csikszereda. Saját tud. Utóbbi időben sorozatos juhtolvajlásokat jelentettek Alcsikről és Gyergyóból. Alcsik hét közszéki nem kevesebb, mint kilencvenhat juhot loptak el a juhcsordából. A csendőrség alapos nyomozás után el is fogta a tolvajokat Máthé József és Máthé Lajos csikszentkirályi lakosok személyében, akik a lopást beismerték. — A gyergyói juhtolvaj is hurokra került és már el is vette büntetését: a törvényszék Pantea Gavril gyergyóbékási gazdálkodót, aki Munteanu Gheorghe juhnyáját dezsmálta meg, egyhavi elzárásra és ezer lei pénzbüntetésre ítélte.

A Villon-est Oradea művészeti eseménye lesz. A mélyzengésű, tiszta lírájú Villon-műveket Budapesten hétszer egymásután zsufolt ház előtt adták elő és ezek között is a nagy francia költő főművét a Testamentumot. A Zeneakadémia nagytermében esténként kétezer ember ünnepelte Maróth Anniet, aki a pesti Nemzeti Színház jeles művészeivel adta elő zenekíséret mellett ezt a stilszerűen beállított művet. Abból az alkalomból, hogy Maróth Annie rövid ideig Nagyváradon tartózkodik, a rendezőség előkészítette a híres Villon-est előadását a nagyváradi Regina Mária színházban. Junius 1-én, szombaton este lesz ez az előadás, teljében a nagyszerű és mély visszhangot keltő pesti előadás mintájára. Szerencsés ötlet volt, hogy partment Nagy Istvánnak, a társulat kitűnő művészeinek személyében választották ki. A „Testamentumhoz” eredeti kísérő zené is készült. Az est többi részében pedig a költői irodalom legkiválóbb alkotásait mutatja be Maróth Annie. Az érdeklődés felfokozott mértékben nyilvánult meg már is a junius estére est iránt. Külön értéke az estélynek, hogy Francois Villonról Tabéry Géza, a kiváló író ad majd színes és érdekes törtéret, bevezető előadásában.

RADIO

VASÁRNAP, MÁJUS 26.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 9.30 Istentiszteletnek közvetítése a patriarchiáról. 11.30 Egyházzenei hangverseny. Nicodem patriarcha védnöksége alatt 13 Időjelzés, időjárásjelentés. 13.02 A Botez-testvérek zenekara régi románokat és román ariákat ad elő. 13.20 Időjelzés. sporthírek. 13.30 A Botez testvérek zenekara táncszámokat ad elő. 14 Hírek. 14.20 A Botez testvérek zenekara. Ioana Radu énekeszámával. 14.50 Közlemények. 15 Falusiak brája. Cantica Boeru népi zenekarának hangversenye. 16.15 Katonai előkészítők órája. N. Iorja tanár előadása. 17.15 A Munka és Jókedv mozgalom órája. 18.15 Időjelzés, időjárásjelentés. 18.17 Szórakoztató hanglemézműsor. 18.30 Román népi hangverseny hanglemézeiről. 18.30 A nemzet órája. 20 Sporthírek. 20.05 Ion Conea felolvasása Cozia-ról. 20.20 Hegyek dala. 20.45 Hírek. 21 Plantus egyik vigiátékának előadása. 20.10 Hírek sporthírek. 22.30 Tánclemezek. 23.15 Hanglemezek.

Budapest I. 9 Hanglemezek. 9.45 Hírek. 11 Római katolikus istentisztelet. 12.15 Evangélikus istentisztelet. 13.20 Időjelzés, időjárásjelentés. 13.30 Budapesti Hangverseny Zenekar. 14 Papp Jenő rádiókrónikája. 14.45 Hírek. 15 Hanglemezek. 15 Időjelzés. gazdasági tanácsadó. 16.45 Katonazene. 17.30 Felolvasás az alföldi futóhomokról. 18 Hírek. 18.15 Aradió szalonjátékának műsora. 18.35 Preszly Elemér dr felolvasása Deák Ferencről. 18.55 Regős hangverseny. 19.20 Marai Sándor felolvasása Krudvról. 19.45 Az Újpest-Hungária labdarugómérkőzés közvetítése. 20.15 Pluhár. 20.15 Hírek. 20.25 Petris cigányzenekara. 21 A világháború katonaköltészet. Adám Jenő felolvasása. 11.50 Sporthírek. 22 A kális és a halál. Herczeg Ferenc drámája. 22.40 Hírek sporthírek. 23.10 Szórakoztató hanglemezek. 0 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20 Balázs cigányzenekar. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ, MÁJUS 27.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 12 Időjelzés, vízállásjelentés, étrend, egészségügyi tanácsok. 12.10 Iulza Jovita zenekarának hangversenye. Mitu Jovita énekeszámával. 12.55 A Bajkal balalaika-zenekar hangversenye. 13.25 Időjelzés, sporthírek. 13.30 Victor Predescu zenekarának hangversenye. Ion Lucian énekeszámával. 15 Közlemények. 16 Időjelzés, időjárásjelentés. 18.01 Irodalmi krónika. 19.16 Constantin Vicru (fuvola) bemutatkozó hangversenye. 19.50 Magyar nyelvű hírszolgálat. 20 Joan Istrazanu felolvasása a repülés történetéről. 20.15 Melody-jazz. 20.45 Hírek. 21.05 Paganini emlékhangverseny.

22 Hírek, sporthírek. 22.30 Al. Teodorescu hegedű hangversenye. 23 Szórakoztató hanglemezek. 23.45 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.40 Torna, hírek, hanglemezek, étrend. 11 Hírek. 11.20 Ismeretterjesztő felolvasások. 12.10 Vízjelző szolgálat. 13.10 Nemes tánczenekar. 13.40 Hírek. 4.20 Időjelzés, időjárásjelentés. 14.30 Beszkárt-zenekar. 15.30 Hírek. 17.15 Diákféltára. 17.45 Hírek. 18.15 Varsányi Rudolf magyar nótákat énekel cigányzenével. 18.50 Naray Antal katonai szakelőadása. 19.50 A rádió szalonzenekara. 19.40 Beszélgetés a két diákkal a diáknaptár munkájáról. 20.15 Hírek. 20.25 Marta Arder — Rungce észt népdalokat énekel. 20.45 Haraszi Emil dr felolvasása Paganiniról. 21.20 Az Operaház zenekarának Paganini emlékhangversenye. 22.40 Hírek. 23.10 Oláh Kálmán cigányzenekara. 0 Hírek német, olasz, angol, francia és eszperantó nyelven. 0.25 Tánclemezek. 1.05 Hírek.

KEDD, MÁJUS 28.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 12 Időjelzés, vízállásjelentés, étrend, egészségügyi tanácsok. 12.10 Hanglemezek. 12.50 Costică Tandin zenekarának hangversenye. 13.20 Időjelzés, sporthírek. 13.30 Costică Tandin zenekarának hangversenye. Mia Braia énekeszámával. 14 Hírek. 14.20 Costică Tandin zenekarának műsora. 14.40 Stefan Savu román népdalokat énekel. 15 Közlemények. 19 Időjelzés, időjárásjelentés. 19.01 Orvosi krónika. 19.12 A Giurgiu-i görögkeleti leánygimnázium énekarának hangversenye. 19.45 Magyar nyelvű hírszolgálat. 19.55 I. Gr. Perieteanu felolvasása. 20.10 Énekeszámok operákból. 20.45 Hírek. 21.05 Zongorahangverseny. 22.10 Hírek, sporthírek. 23.30 Csellszámok. 23 Szórakoztató hanglemezek. 23.45 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.40 Torna, hírek, hanglemezek, étrend. 11 Hírek. 11.20 Felolvasás Vas negyéről és divattudósítás. 13.10 Bachmann Géza hegedű. 13.40 Hírek. 13.55 Éneklő ifjuság. A békési református elemi iskola énekkara. 14.20 Időjelzés. 14.30 Kiss Lajos cigányzenekara. 15.30 Hírek. 17.10 Asszonyok zenekarának műsora. 19.05 Mikszáth szemelvények. Felolvasása Sala Domokos. 19.30 Suki Tóni cigányzenekara. 20.15 Hírek. 20.25 Szakál Dénes dr felolvasása. 21.10 Kézfogó. Maróthi Elnő népszínműve. 22.40 Hírek. 23.10 Arizóna-jazz. 0 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20 Horváth Gyula cigányzenekara. 1.05 Hírek.

A háború botránycöve

Irta: Prohászka Ottokár

Nehéz szívünk van a háborúra s megsöajjtjuk lelkünk mélyéből a békét. Ki is merne ügyvédjének felcsapni, mikor annyi szomorúság jár nyomában, — mikor esupa feketeség s gyászfény jár körülöttünk, — mikor a sötétségből annyi halavány arc világít felénk, s ha valahol meg-megcsillan egy fényesség, nem egyéb az, mint özvegyek, árvák s szülők szemében megcsillanó könnyesepp. Ki merné mindezt a sok veszteséget s bánatot úgy egybefűzni az Isten irgalmas s könyörületes valóságával, hogy azt mondaná: ezt az Isten akarja... így büntet ő minket... ez az ő haragja... így lép és tapos ő lelket-zívot. Ebben a fogalmazásban a gondviselésből nagy kísértet lenne s a szenvedő árvák s a gyászoló özvegyek szinte összerendeznének s aggódva kérdeznék: Hát ilyen az Isten? Ily rettenetes az ő haragjának indulatja? Ily kínokban telik-e öröme, s harmezök-e az ő ol-tárai, hogy róluk szálljon fel az emberi hekatombák áldozati illata? Vérrózsákról beszélnek ugyan a költők, de hát ez a költészet hallucináció: örület, mely rózsának nevezi azt, ami seb és kín és hü!

De ez az éremnek s ennek a rettenetes történelemnek csak egyik oldala; van annak másik oldala is. Igaz, hogy a háború kín és küzdelem az egyesnek, de mint nemzeti s társadalmi erőfeszítés nemcsak kín az, hanem a haladás s fejlődés feltétele s új világok nyitánya. Kínban s vajúdásban születik meg az új, s minden jóvendőség voltaképp ellensége a jelennek s a múltnak. Ellentét, ütközés, küzdelem kell mindehová. — az kell a szellemi, gazdasági s a társadalmi világba is. Hogy csak egyet mondjak, mily óriási, sőt, mondhatnám, isteni missziója van a halálnak a világban; tör, pusztít, öl az is; de mi volna nélküle? A világ haladó-párti, tehát egyszerűen halál-párti s mint ilyen, folyton temet nemcsak embereket, de ideológiákat, nézeteket és érzéseket is; temeti azt az emberi, csinalt világot s az élet anyagát tapos neki s alleluját énekel hozzá. Hogy aztán a halál-pártiak sokszor olyasmint is el akarnak temetni, amit eltemetni nem szabad, sem nem lehet, az igaz; de az nem nagy baj, mert ami igazán életérős, azt ha le is török seprőikkel, újra kihajt, s ha el is temetik, ismét feltámad s tanúságot tesz a világtörténelem színe előtt arról, hogy a halál, ha hatalom is, mégsem úr, hanem szolgál, s hogy e fekete szolgál a fényes, fehér életet szolgálja.

Annyi tehát bizonyos, hogy a harcnak s háborúnak is az Isten terveiben nagy szerepe van, s ha ellentmond is érzéseinknek, abból nem következik, hogy nem szolgálja a gondviselés érdekeit. S valóban a történelem tanuskodik róla, hogy azt a békét, mely egyáltalában a küzdelem tagadása lenne, s mely minden bajtól s kintól megóvná a lelket, nem lehet az emberiség stíluszerű berendezkedésének tekinteni. Hiába, a küzdő ember lesz mindig a többet érő ember, — a kényszerhelyzetek nyomása alatt szokik fel a magasba a lélek s ugyancsak a rossz ellenreagáló lelkiületen fejlenek ki a jellem, a bátorság s önmegbecsülés értékei! A haladás s fejlődés végett kellene az ütközések s a harcok, — a világlendület végett kellene a nemzetiségi és faji ellentétek, — a jobb társadalmi állapotok kialakulása végett kellene az érdekek s érzésütközések, melyekben annyi robbanóerő van lekötve. E robbanások fájnak ugyan, hiszen eleven testekbe s lelkekbe szakítanak bele sebeket; de nem robbantanak-e azok ugyanakkor türetetlen társadalmi s gazdasági állapotokat, — nem robbantanak-e szét macskazúgos világot, mely tele van dohával s egérszaggal, tele kloakákkal átitott, salétromos lebujokkal, melyekben az emberek laknak, de nem úgy, mint kiknek otthonuk. hanem mint kiknek csak börtönük a világ?

Hát bizony az a megvénhedt, szenvedéssel telt világ nem lehet az ember otthona s még kevésbé lehet az Isten öröme. Csoda-e hát, ha letörri?

Ezt a letörést sokszor megismétli a történet folyása. Kell megismételnie azt. Az ember ugyanis nagyon könnyen beleavul intézményeibe, felfogásaiba s szokásaiba; megmerevül bennük s élet s frissesség helyét kedvetlenség és halál lesz a temperamentuma. Holt gondolatok, holt érzések, holt képzetek töltik el lelkét. Senki sem gyűlöli ezt a lelki vénséget jobban, mint a Szentlélek, s azért nevezi a szentírásban ezt a dohos, egérszagú vilá-

got „vetus fermentum“-nak, amit régi kovásznak s még jobban a „régiség s az élettelenesség kovászá-nak“ fordíthatunk. Ez az a kovász, melytől meg-savanyodik a kedély s elkedvetlenedik az lélek. Valami lélekinfekcióféle ez, melytől megmerevül az ember s alkalmatlan lesz fejlődésre, növekvésre s tökélyesbülésre. Természetes, hogy az evangélium, mely mindenütt gyermeki lelkiületet, lelki frisséget s készséget sürget, vén csontokkal nem rokonszenvez; neki mindig a fiatalság-jegyében álló lelkiület kell. „Ha nem lesztek olyanok, mint a kisdedek — mondja a tagbaszakadt s a sok halá-szattól tán kissé rheumatikus apostoloknak is — nem mentek be a mennyek-országába.“ Az Isten tudta, hogy hogyan kell higiénikusan kezelni a lelkeket; hát úgy, hogy meg ne vénhedjenek! Mivel pedig mégis vénülnek s folyton vénülnek, azért tűz szór rájuk s felszántja őket a szenvedés eké-jével!

A „vetus fermentumnak“, a változatlan s maradiságnak a szelleme „pensioinopoliét“ terem-tene a fáradt emberek számára, amelyben nem mozogna semmi, mert ott már elkészültek mindennel. Gondolataikkal ott úgy vannak, mint bútoraikkal; azok is olyanok, mint az ódi karszék, a fakó terítők, a horpadt ágyrámak, a piszkos házisapkák s a kiszolgált pipaszárak. De azért mind megvan, s ha költözködnek is, akkor is ezt a retyemutyt magukkal cipelik. Hát nem volna jó ezt mind tüzzre dobni s ugyancsak nem volna jó a régi, avult gondolatokkal, régi tévelyekkel, régi babonákkal, elő-ítéletekkel végezni?! De ki tegye azt?! Az ember, ki beleavasodott érzéseibe, s belefakult gondolatainak szürkéségébe? Gubbasztanak ugyan a nyug-díjas lelkekben is gondolatok, mocannak bennük is érzések, de mivel e gondolatok egyszerűek — pedig azok, mert érdeklődést nem keltenek — azért mind szürkék, mint a verebek s mivel egy-szintájúak — pedig azok, mert laposak — azért mind törpék s mivel egyindításúak, azért mind gyöngék; valamennyi vén, még az is, mely ma fakadt, mert valamennyi köznap. Az ilyen lelkekben tehát az élettelenesség, a közöny az a unalom az úr!

De az még a kisebb baj. Sokkal nagyobb baj az, hogy ez a lelki macskazúg az életet úrrá tenni nem is engedi; mert hát ezek a öreg gondolatok járnak-kelnek, motoznak s hangot adnak, kritizálnak s zsémbeskednek; nem szundikálnak a kócos karszékben, hanem ki-kínéznak az ablakon s kaján szemmel irigykedve nézelődnek! Aki építeni, teremteni akarna valamit, annak azt mondják: nem lehet, nincs hely s különben is a macskazúgos várost a mennyei Jeruzsálemhez hasonlónak hiszik. Tetszik nekik a zegzúgos utca, hol minden csendes; csak a vénség köhög benne.

Hol is legyen itt hely nagy méretekre, szellős épületekre, felséges dómokra?! Ki csináljon itt helyet? Csak az csinálhat, ki a macskazúgot szét-bányja. De fogja ezt ember tenni, ki a macskazúgban született, ott nevelkedett, kinek az egérszag van az orrában, s ki azt még illatnak is tartja?

Nem, azt nem az ember teszi, legalább is nem a lelkipenzióhoz hozzászokott s a macskazúgban magának ágyat vetett ember! A történelem mutatja, hogy új világhoz szenvedés s küzdelem kell, s hogy az új világok születése is, mint minden születés, kínos vajudással jár! Az életmeg-ülésre szenvedések s harcok adják meg a lökést s az emberi lélek szenvedésekben megtisztulva emelkedik csak ki a régiség vackából s keres új megoldást kínzó problémáinak.

Erre az esetben leszünk csak képesek, ha a világalakulás lelke mint kín és szenvedés zúg végig az emberiségen s nyomában a tisztító szenvedésnek a Szentlélek új meglátásokat s érzéseket, új ellágyulásokat s felbuzdulásokat ad a hivatott lelkeknek. Ezek után látnak s tesznek, pusztítanak a rombolnak is, de csak azért, hogy megint építsenek. Ugy látszik, mintha ilyen óserővel gyúladnának ki a hitnek régi gondolatai s mintha az erős érzések a szürkéség s laposság perifóriájából az energiák központjába pattannának bele, hol vonzó s teremtő erőkké válnak.

Hátha ezt a sok jót a háború hozza, akkor méltán mondhatjuk: sokba került, de megéri; megéri, ha új szellemi életre, ha hitetlenségéből hitre, közönyből lelkesülésre, bűnből szeretetre gerjedünk. Istentől vesszük a bajt s hisszük, hogy a baj is az életet fejleszt bennünk. Így lesz lemondás, szkepszis s unalom helyett gondolatainkban megint fény, érzéseinkben tűz s szemeinkben parázs! A szenvedés által megtisztult embert eltölti az élet kedve, s mint ahogy a víz kemény s száraz szirtek közt, úgy fakad s szokik a vénhedt világ feldúlt romjai közt a kipusztíthatatlan, a mindig megújuló élet eleme; szokik, sáklis s muzsikál. A háború ki nem pusztítja, hanem inkább még bőségesebben s kristályosabban fakasztja.

Ha az Istennek tényleg ilyen szándékai vannak a háborúval, akkor tűnik botránkozásunk, lelohadt lázadásunk s alázatosan bár, de bizalommal rebejjük, hogy tehát szenvedéseinkkel s pusztulásunkkal is szolgálhatjuk az ő szándékait s építhetjük ki az ő országát; már pedig azért nem panaszkodni, hanem azt megállni, elviselni s meghálálni illik. Ez nagy illendőség, nagy bölcsesség s nagy hősiesség.

1940 június 1-én nyílik meg a

Grand Hotel Movila és Băilor szállodák

Carmen-Syva Fekete tengeri fürdőn

50 százalékos vasuti kedvezmény

180 szoba, 300 ágygal, fürdőszobák, teljes komforttal és luxus ágyneművel felszerelve.

Elsőrendű étterem, román, magyar és nemzetközi konyhával.

Nyitva június 1-től szeptember 1-ig.

Rheuma, isias, angolkór, skrofúlia, női betegségek, csont, tuberkulozis, derékfájás és általános gyengeségben szenvedők biztos gyógyulást kapnak.

Pausálkurák, hideg és meleg iszapfürdőkkel.

20 napos kúra meleg iszapfürdőkkel, taxákkal együtt

Lei 7.000.- és lei 8.300.-

egy személy részére, vagy 10 napos kúra két személy részére szóló jegyfűzetek alapján. Jegyfűzetek, prospektusok és jelentkezések szobák lefoglalása végett lapunk kiadóhivatala útján, Oradea-Nagyvárad, Str. Regele Carol II. No. 5.

Forduljon bizalommal kiadóhivatalunkhoz.

POLITIKAI ARCÉLEK

WEYGAND
ÉS PETAIN

Írta: CSISZÁR BÉLA

Franciaország a veszély óráiban hazahívta külföldről legöregebb katonáit és kezükbe tette le sorát. A hetvenhárom éves Weygand tábornok a szövetséges haderők főparancsnoka lett, a nálánál tizenegy évvel idősebb, nyolcvannégy éves Pétain tábornagy pedig Reynaud miniszterelnök mellett a szorongatott Franciaország politikai és katonai irányítását vette át.

A fiatalság nem mindig erény és az öregség magában véve még nem jelent bölcsességet, de ezek az öreg, ősz katonák, úgylátszik, mindenképpen nélkülözhetetlenek. Amíg Franciaország felett nem sűrűsödtek össze a felhők és a német nyomás nem volt nagy, az egyiket Szíriába küldték, hogy ott a gyarmati haderőt szervezze meg; jóval előtte pedig a népfronti kormányok kíméletlenül és brüszken nyugdíjaztatták, amikor Weygand tábornok elérte a korhatárt. Mindezt azért, mert a tábornok ismert volt még nem alkuvó jobboldaliságáról és harcos katolicizmusáról. A másikat, Pétain marsallt, a verdumi győzést mégsem lehetett ilyen könnyen elintézni, sem mellőzni, de, mivel ő is meggyőződéses jobboldali volt, a harmincas évek baloldali kormányzatai igyekeztek minél jobban a háttérbe szorítani. Csak amikor győzött Franco Spanyolországba, akkor hívták sürgősen segítségül és küldték Madridba, hogy helyrehozza az előző rendszer súlyos mulasztásait és külpolitikai hibáit és megjavítsa a viszonyt a két ország között.

Egyébként maga a két katona is olyan, hogy egy pillanatra sem ismerték soha a pihenést, a nyugalmat. Örök ifjú mind a kettő a szó szoros értelmében. Fries lendület, mozgás, fiatalos tevékenység, megállíthatatlan munkatempó jellemzi Weygandot is, Pétain marsallt is.

Megérdemelt nyugalmát egyik sem arra használta fel, hogy a párizsi Bois de Boulogne nap-sütötte lombjai, vagy a szépséges Luxemburg-kert árnyas platánjai alatt békésen sétáljon unokáival, sőt mi több: dédunokáival, vagy egy-egy jóféle apéritif mellett elüldögéljen régi katonatársaival a Café de la Paix márványasztalai mellett, visszaemlékezve a hajdani nagy csatákra a nyugati fronton, vagy a gyarmati csatatereken, hol a küzdelmeknek nemcsak részesei, hanem teljhatalmú irányítói is voltak. Amikor nyugalomba vonulnak, könyvet írnak vagy nagy utazásokat tesznek, esetleg stratégiai tanulmányaikat és tapasztalataikat tökéletesítik, politikai szerepre vállalkoznak s gyarmati expedíciókban vesznek részt: alig várják, hogy az idők ismét olyanra forduljanak, amikor a hazának újból szüksége lesz rájuk, tapasztalataikra és nagy harcászati tudásukra.

Pétain — hogy csak néhány példát hozzunk fel — lelkesedéssel vállalja el a harmincas években a mögöttes országgrészek légvédelmi felügyelőségét, 1934-ben Doumergue kormányában a hadügyminiszteri tárcát s 82—83 éves korában a madridi nagykövetség vezetését. Weygand könyveket ír (egyik legragyogóbb és legidősebb könyve az 1938-ban megjelent „La France est-elle défendue?” című munkája), cikkeket, titokzatos utakat tesz a gyarmatokon, s amikor a mostani háború kitör, boldogan megy Beiruthba, hogy a közeli franciá expedíciós haderőt megszervezze. Majdnem minden héten úton van, egyszer Ankarába, majd Kairóba utazik, máskor meg Párizsban tűnik fel, hogy a következő napokban már Aleppóban intézkedjék.

Testileg és szellemileg egyaránt fűgék, mozgékonyak, rugalmasak. Azokhoz az emberekhez tartoznak, akikről egyöntetűen megállapítható, hogy sohasem öregednek meg és jóval kevesebbnek látszanak tényleges életkoruknál.

Weygand izmos, kisportolt alak, vékony, sovány, alacsony; finom metszésű arcáról még a fényképein is olyan tetterő árad, mintha csak öt és nem hét évtized súlya nyomná vállait. Pétain pirospozsgás, derűs arcán csak a hatalmas hófehér

bajusz mutatja az előrehaladott kort, egyébiránt úgylátszik, mintha sohase akarna megöregedni. Szerencsés „aggok” mindketten, akikben hallatlan vitalitás lobog. Bár két külön föld szülőit, — Weygandot a lankás belga táj dajkálta, Pétaint Franciaország, — mégis majdnem azonos tájról indultak el: Weygand Brüsszélből, Pétain a belga föld közelében fekvő Flandria szomszédságából, Pas de Calais egyik kis falucskáijából: Cauchy à la Tourból.

A legragyogóbb életpályát futják be, szorgalmuk, tehetségük, tettvágyuk minden ajtót megnyit előtük, megszerzi a legszebb rangokat és címeket. Pétain a világháború kitörésekor már ezredes, majd rövidesen hadosztály-, hadtest- és hadseregparancsnok. 1916 februárjától áprilisig ő vezeti Verdun védelmét s az ottani siker előbb a francia nép körében, majd a Francia Akadémia kebelében is halhatatlanná teszi. Egy év múlva már a vezérkar főnöke, majd hadseregparancsnok. 1918 tavaszán ő állítja meg a nagy német támadást

Amiens és Párizs előtt. A fegyverszünet után meg-
* Erőteljes, vérmes, kövér emberkeknél reg-
gelenként éhgyomorra egy pohár természetes
„Ferenc József” keserűvíz kiadós bélürülést biz-
tosít, lényegesen előmozdítja az emésztést és az
anyagcserét s a vérkeringést az egész szervezet-
ben megélénkíti. Kérdezze meg orvosát.

kapja a legnagyobb kitüntetést: marsallá nevezik ki. Míg is ő az egyetlen „maréchal de France.” Azután gyors egymásutánban a legfőbb haditanács alelnöke, majd elnöke.

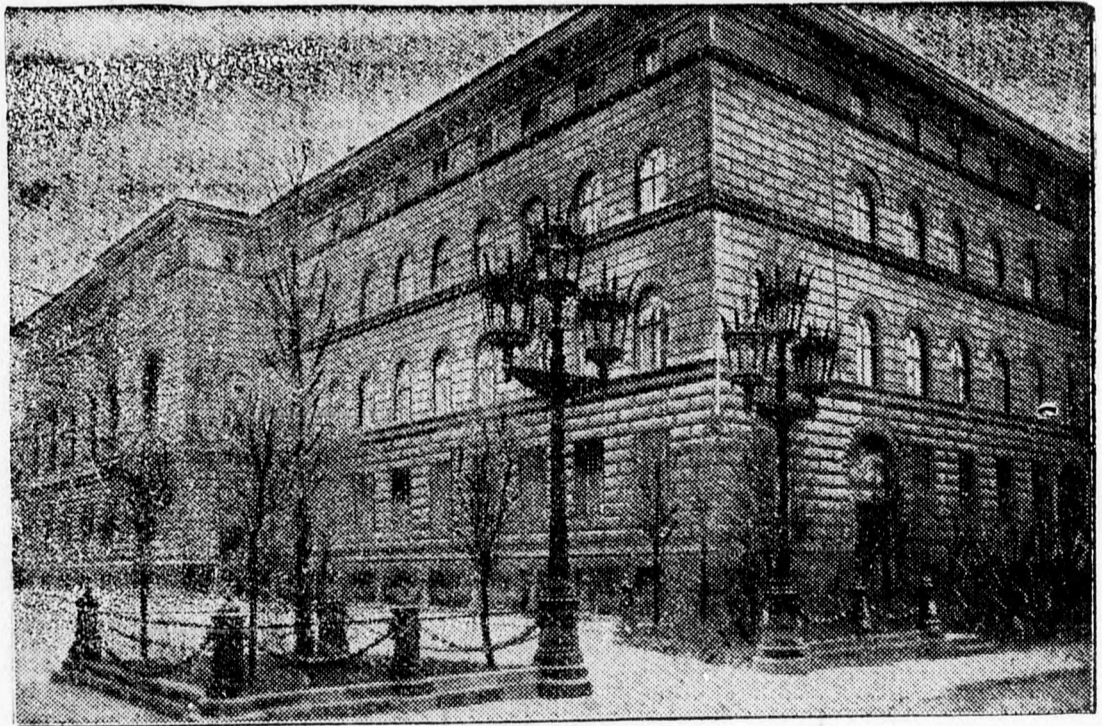
Weygand is gyors ütemben tör előre. Pedig neki még az is a hátránya, hogy naturalizált francia: belga származású, egészen 30 éves koráig belga állampolgár. Kitűnő lovas és ezért a saint cyri katonaiskola elvégzése után a híres saumuri „fekete gárda” oktatója, de már 1913-ban a vezérkarnál dolgozik s Joffre őt viszi magával oroszországi tanulmányújtjára. 1914-ben a 9. hadtest, másfél év múlva az északon működő hadsereg-csoport vezérkari főnöke. Amikor Foch lesz a fővezér, Weygand, a jobbkeze a nagyvezérkar főnöki tisztségébe emelkedik. A békekötés után sürgősen Varsóba rendelik, az ő érdeme a lengyelek nagy győzelme a visztulai csatában, azután Szíriába küldik, hogy fekezze meg a lázadó törzseket. Visszatérve Franciaország katonaiskoláinak irányítója lesz, 1930-ban vezérkari főnök, 1931-ben a hadsereg legfőbb felügyelője s 1932-ben Pétain utóda a legfőbb haditanács elnöki székében.

... És most ez a két nagykatona, majdnem a páttriárka korban, indul megmenteni Franciaországot, hogy meg ne ismétlődhesék 1870.

Ahol az angol miniszterelnök lakik

Mintegy 5 percnnyire a londoni parlament épületétől van egy rövid, szűk kis utca, amelynek egyik oldalán nagy, magas állami épületek állanak. A másik oldalon a házak között három régimódi egyszerű ház áll, utolsó maradványai annak a 250 évvel ezelőtti kéznek, melyet egy bizonyos Downing nevű úr, akiről külön az utcát elneveztek, megálmodott és megépített. A Downing Street 10.

maga a kapu is olyan közönséges, mint bármelyik régi londoni házé. A kapu ajsa deszkaborítású és csak ebből nyílik az a hosszú folyosó, amely mindkét oldalon államférfiak szobraival és rézkarcával van díszítve. A folyosó végén kis előszoba van s abból nyílik a tanácssterembe az ajtó. A tanács-terem falait könyvszekrények fedik. A világos, magas ablakokon keresztül egy kis kertbe lehet látni

szám az angol miniszterelnök hivatali helyisége Sir Robert Walpole, vagyis az első angol miniszterelnök ideje óta. A ház elég szürke és mindennapi, mint akármelyik öreg londoni polgárház. Lakásnak nem éppen kényelmes, irodának teljesen elégtelen. Igazán nem néz ki előkelően és mégis, aligha akadna olyan londoni vagy egyáltalán angol polgár, aki egy pillanatra is beleegyeznék abba, hogy az angol miniszterelnök a régi kis téglaházat valami modern nagy palotával cseréljék ki, mint ahogyan aligha akadna Angliában miniszterelnök, aki még álmában is merészelné ilyesmire gondolni. A ház kapuján még régimódi húzós csengő van s

A mennyezetet faoszlopok tartják. Minden fehérre van mázolja, csak a szoba közepén van egy hosszú asztal zöld posztóval leborítva. Az asztal közepén, szemben az ablakkal és háttal a kályhának áll egy régi karosszék a miniszterelnök számára. A többi húsz szék a kabinet tagjai számára való.

Petroleum főzőt

gyorsan, olcsón, megbízhatóan javít Singer mőszerész Oradea, Str. Regele Carol No. 6

Technika és művészet a városépítészetben

Irta: Kőszeghy József

Camillo Sitte: Städtebau ein Raumkunst sei.

A városterv útja 5000 esztendőn át

A legrégebbi városterv, melyről tudomásunk van, Kahun városáé melyet Kr. e. körülbejűl 3000 évvel építettek az egyiptomiak, abból a célból, hogy abban az I. Iahon piramis munkástáborát helyezték el. Szalálys, derékszögű utcák és házak épültek ott, amint azt Flinders Petrie professzor könyve bizonyítja. Sajnos, a nagyszemű egyiptomi városokból, Abydos, Memphis, Heliopolis és Thébából csak romok maradtak. Azokból városképet alkotni nem tudunk.

A sokkal fiatalabb asszír birodalom idejéből még ennyi sem maradt. Kétségtelen, hogy Babylon, Assur, Ninive, az akkori kultúra magas fokán álló városok valának. Az asszír városok mind fallal körített, négyszög vagy kör alakú települések voltak, szélesen kövezett derékszögű utcákkal. A legjellegzetesebben Chorsabad tervei állanak előttünk, mely Kr. e. a VIII. században épült.

Az archaikus hellén, az u. n. pelasz művészet idejéből Tyrns Mikéne és Trója fölött végeztek ásatásokat. Közülük Tróját ismerjük legjobban. A kimagasló királyi palota és a szentély ásatásból kilenc egymástán következő település nyomait állapították meg. Am utcahálózatáról semmit sem tudunk.

Valamennyi ósrégi városnak elkülönített helyén áll az akropolisza, ahol az uralkodó, a szentély és a karhatalom székel. A középületek rendkívül fényes kiképzéséhez képest a lakóházak nagyon szegényesek. A görög városokban az agora, a rómaiakéban a forum, a város piaca, a hivatalos hirdető helyek és vásárterek, egészen más jelentőségűek voltak akkor, mint ma, a saját megannyi más egyéb hívívó szolgálat idején. Ezek a városterek, ahol a városi hivatalok is állottak, a középkor végéig megmaradtak a város centrumának.

A régi görög városok az akropolisz körül rendszerint, a szükséghez képest bővülő sziklatérfékek voltak. Ilyen volt Athén is, az ó nagy-szerű akropoliszával. De ilyen volt Plate, Thébe és Korynth is. Csak a teleges görögizlésű városok alakultak logikusabban vezetett utcaháló-zattal, mint Efezus, Antiochia, Palmyra és Selinus. Ezt az utolsó várost, melyet Kr. e. 628-ban mégarabeli dör teleges alapítottak, Syrakuzától délre, teljesen felkutatták; francia régészek és építészek annak terveit és látóképeit teljesen rekonstruálták.

A latin városok típusa Pompéji, melynek romjait kiásták. Fóruma 500 láb hosszú és 150 láb széles. A római városok mind az égtájak szerint igazodtak, csakugy, mint a megerősített táborhelyek, a castrumok. A nagy római birodalom idejéből egész sereg ilyen castrum, colonia nyomát tudjuk felfedezni, a ma is fennálló olasz, francia, angol, német városok terveiből. Régi derékszögös utcahálózatát legerősebben Torino tartotta meg.

A népvándorlás a római kultúra nyomait fel-dulta. A középkori városok erődítmények, egy-lázi építmények, vásárhelyek körül települtek, kezdetben többnyire szabálytalan, hajlásos utca-hálózzattal, melyek gyűrűszerűen övezték a város központját. Csak a reneszánsz hatása alatt kezdtek a fejedelmek nagyszabású geometriás vonalú városrendezési munkába és e téren csoda-szép városképeket varázsoltak elő, amint azt Nancy, Mannheim, Karlsruhe és annyi más város példái észlelhetjük. Ez a geometriás rend-szer uralta a 19. század városfejlesztési törek-véseit, melyet különösen Hauszmann báró, Pá-rizs nagy városrendezője terjesztett. Ez az alap-résű Eszak- és Délamerika, Ausztrália, Délaf-rika és India összes új modern városainak is.

A városépítésnek Camillo Sitte, osztrák építész, a bécsi iparművészeti főiskola igazgatója adott új irányt 1899-ben megjelent „Der Städtebau“ című uttörő munkájával, melyet 1902-ben francia nyelvre is lefordítottak „L'art de bâtir les villes“ címen.

Sitte a régi várostervek áttanulmányozása után arra a következtetésre jutott, hogy a régi német városok utca hálózata nemcsak a közle-kedés követelményeinek felelt meg jobban, de esztétikai tekintetben is jobban helyt áll, mint az erőszakolt geometriás megoldások. Sitte azt állítja és be is bizonyítja, hogy a régi klasszikus városok változó utcaszélességei, hajlásos és a réteg tervhez simuló útjai, a tér és utcavonal vezetéseben mutatózó szabálytalanságok, mind öntudatos és a város esztétika alapvető kívánal-maival összhangban álls, szándékos intézkedéseknek köszönhetik létüket. Ezóta a modern vá-

rosépítés elveti a geometriás alaprajzi megoldá-sokat, szándékosan keresi a szabálytalan vonal-vezetést, mely ösztönös városalapítási rendszer-nek köszöni létét annyi gyönyörű középkori vá-ros. Így hát a városépítés reneszánszát újból a gót építőművészet törekvéseit befolyásolták. Az új pályanyerés városfejlesztési tervek mind erő-sen hasonlítanak a középkori városok utca és térrendezési törekvéseire.

A szabályosság és a szabálytalanság szépségei.

A modern városépítés tehát a célszerűség és a művészi szempontok összhangjából keresi a helyes megoldásokat. A szintén fizikai állapotát, a magánjogi viszonyokat, a természeti, gazdasági és egészségügyi szempontokat főkéletes és mű-vészi kezelésben egyaránt tekintetbe veszi. Az összes szempontok helyes összefüggését kell ke-resnünk, mert ez a célja minden tudományos kutatásnak és ezek felismerése az alapja és el-engedhetetlen feltétele az értelmes alaprajzi el-

A városépítés térbeli művészet

A városépítés térbeli művészet, csakugy mint a szobrászat meg az architektúra. Míg azonban az építész és a szobrász a térbeli pozí-tív tömegekkel foglalkozik, a városépítő, éppen-ugy, mint a helyő architektúrában egy lakás he-rendező, az utcák és terek térbeli üreinek, a Hohlraum kedvező hatását akarja biztosítani.

Az utcát meg a teret a térbeli művészet szempontjából úgy kell kezelni, mintha azok zárt helyiségek lennének, melyeknek van egy alsó felületük: az utburkolat, oldalfaluk: a házak külső falai, meg mennyezetük; az utcára vagy a térre boruló légűr.

Kedvező hatást bármilyen nagy méretű Hohlraum csak akkor tehet, ha annak falazata belülről, tehát a városépítésben az utcáról, konkáv, homoru. A homoru falból sokat látunk, a felületeket közelébb hozza a szemhez, a szemlélő ekkép a konkáv falsíkból nyugodt és egységes képet lát.

Felemlitem itt a látószög teóriát, mely kü-

rendezésnek, meg az egészséges városrendezésnek Kissé nehéz megérteni, hogy a városépítésben a szépséget nem csak a szabályosságban, de leg-többször a szabálytalanságban kell keresni. Am azonnal rájövünk e tétel igazságára, ha meggon-doljuk, hogy a szépség a művészet, a művészet a tökéletesség. Minden relativ. Tér, idő, magán-jogi viszonyok, klíma, égtáji orientáció, környe-zet, lejtés, az utca felület lapjának, meg a fa-laknak hajlása, mind közrehatnak a tekintet-ben, hogy hol, mi legyen az, a mi szép. Nyilván az a megoldás a szép, amelyik az összes kör-nyezeti szempontokat a legtökéletesebben kielé-gíti.

Am a szépség, mint Unvin írja, nagyon me-rev fogalom; nem lehet elérni pusztán pozitív erőfeszítéssel. Mégis minden jó munkának fő-benjáró alkotója, sőt a koronája a szépség. Na-gyot tévednek, akik azt hiszik, hogy a szépség, a művészet, valami független, mint a ruhán a flit-ter. Egy nagyon egyszerű ruha is lehet gyönyör-ű és egy nagyon egyszerű ház is lehet műv-sziesen szép. A vonalak és a formák aranyá-nak tökéletessége az, ami széppé és művészi ér-tékűvé teszi az alkotást.

Amde az igénytelen szépség, mely a közép-kori városok fejlődéséből felénk árad, a mi élet-viszonyainknak már nem felel meg. Nincs nem-mi szükség arra, hogy házainkat teletömjük akantuszlevelekkel, delfinfarkakkal, vagy egyéb salátával. Egészen más formák után szomja-zunk ma. A fejlődésnek az a szertelen gyors tempója, mely főleg a háboru utáni gyors terjesz-kedésben nyilvánult meg, más városterveket ki-ván, mint a régi idők nyugodt fejlődése. A for-mák egyszerűségében is megmutatkozik a fanta-zia lehellete; a tömeg elosztás művészeté, a fény és árny dekoratív kezelése, a célszerűség technikájának, a világosságnak és a színeknek öntudatos alkalmazása, mind hatalmas eszköz a modern városépítő kezében.

lőnben nagyon egyszerű. A látókép annál szebb, minél nagyobb a szemlélő látószöge. Ha egy konkáv hosszalványú utcán nézünk előre, a sze-mem sugara lefelé és felfelé is haladhat. Ha már most az oldalfalak is konkáv vonalban ha-ladnak, közel, nagy felületeket tekinthetünk át. Ha domboru felszínű utcára nézünk, akkor az előttem emelkedő dombhat elzárja a kilátást, a látószögem tehát kicsiny. A látókép szűk és így nem lehet szép.

A városépítési arányok optikai mértéket Maertens vizsgálta és arra a gyakorlati meg-győződésre jutott, hogy az építmény egyenkénti és részleges megszemlélésére legjobb, ha olyan messzire állunk a háztól, amennyi annak a ma-gassága. Az egész építmény általános attekintésére a magasság kétszeresére kell állanunk, míg az építmény festői és terhatása akkor a leg-erősebb, ha azt a magasság háromszoros távol-ságából szemléljük. Ebből a tapasztalásból von-ják le az urbanisták azt a következtetést, hogy az utca olyan széles legyen, amilyen a házak magassága. A ház részleteit így a tulsó járdáról jól szemügyre vehetjük, míg előre-hátra halad-va a festői benyomások felvetelére is marad tér.

A terek szélességének ezek szerint a házak magasságánál háromszorosánál nem volna sza-bad nagyobbak lenni. A valóban szép tereknek tényleg ez a normális művészi értéke. Ennek szé-lesebb tereken erős és tömör fasorokkal, elő-keretekkel, parképitményekkel segíthetünk.

A városépítő művészet a polgári élet kifejezője.

Messzire vezetne, ha e helyen a városépítés művészetének további részleteivel foglalkoznám. Itt tehát csak annyit, hogy a város tervnek ma-gában kell foglalnia mindazokat a gyakorlati előnyöket, melyek a városi polgár életviszonyait kedvezően befolyásolhatják. Am nem elég itt csupán a szükséges s elegendő feltételeket meg-határozni, a minthogy a szegény ember sem élhet orokké kenyéren és vizen. A művész dolga ki-hozni ezekből a törekvésekből mind azt, a mi a legtökéletesebb. A városi hatóságok tehát, ami-kor saját városuk terveit szabályozzák, tulaj-donképpen a saját céljaik, szükségleteik, élet-módjuk viszonyait vetik papírra, a saját vá-rosaik művészeivé válnak. Így lesz a polgári művészet kifejezője a polgár életének.

Azoknak, akik a várost szabályozni akarják, a város technikájával és a térbeli művészet kö-vetelményeivel egyaránt tökéletesen tisztában kell lenniök. A tévelygés hosszú életű, talán soha ki nem javítható hibákat okoz. Sajnos, a laikus közigazgatás, mely a szakszerűséget sok-szor negligálja és a politikai célokat tolja elő-terbe, nem sok jóval kecsegtet. A lehetőség hatá-rai között mégis mindent el kell követnünk, hogy széppé tegyünk mindent, amit meg kell csinálni. Idézem William Morris szavait: „A szépség, a tulajdonképpeni művészet, nem vélet-len jelenség az ember életében, hanem egy ha-tározottan kifejezett életszükséglet, ha úgy aka-runk élni, ahogyan azt a természet zámunkra előírta: emberhez méltóan“.

A gótikus építészet egyik remeke, a reimsi dóm, amelynek kődszeit bombabiztos burkolattal látták el a franciák.

PAGANINI

Száz év előtt halt meg a világ legnagyobb hegedűművésze

Nemrég az a hír járta be a világot, hogy *Manén*, a világhírű spanyol hegedűművész Cannes közelében egy sziklabarlangban Paganini, a halhatatlan mester első sírját találta meg. Ez azonban nem felel meg a valóságnak. Eddig senki nem tudta, hogy Paganininak három sírhelye lett volna. Mikor Paganini meghalt, barátai a holttestet Génovába szállították, ahonnan később családja a Párma melletti birtokra vitette és a családi sírboltban elhelyezték, ahol földi porai még ma is nyugszanak. A most felröppent hír érdekessé teszi, hogy a nagy művészről egyet-mást elmondjunk. Született Genovában, 1782-ben és aránylag fiatalon meghalt 1840-ben, tehát ötvennyolc éves korában. Elég fiatalon.

Ha boszorkányos virtuozitást kívánó szerzeményei, meg nem maradnak, kételkedni lehetne abban, hogy ő tényleg a legnagyobb hegedűs volt, aki valaha élt. Azt mondhatnánk, hogy ez mind csak fáma. Azt lehetne gondolni, hogy őkorának hegedűsei közül tényleg kimagaslott, de ma a hegedűsök mellett egyszerűen eltörpülne. Itt vannak azonban az ő kompozíciói, amelyek ördögös nehézségű technikai problémákkal, napnál világosabban bizonyítják, hogy Paganininek tényleg óriásnak kellett lennie, hogy ezeket oly bámulatos tökéletességgel képes volt előadni, hogy játékaival a hallgatót mindenütt egyformán extázisba hozta. Ugy, mint Liszt Ferenc a zongorának, úgy Paganini a hegedűnek teremtette meg a modern, boszorkányos technikáját.

Paganini, hogy Párizsban minél fényesebben mutatkozhasson be, először a Palais Royalban Lajos Fülöp király előtt játszott, amikor az olasz opera legkitűnőbb művészei is jelen voltak. Paganini már befejezte első koncertjét, mikor homlokát törölve Donizetti, a híres zeneszerzőt megkérdezte, nem tud-e neki közelben egy olyan helyiséget, ahol inget válthatna. „Mi jut eszébe! Itt a teremben, ahol minden percben hölgyek vonulhatnak át!” Ezek voltak az egyetlen szavak, amelyeket Donizetti rebegetett. „Bármilyen történjen, nem törődöm vele. Nekem muszáj inget váltani, különben képtelen vagyok második számomat eljátszani.” Erre az egyik nagy ablakmélyedéshez ment, amely két hatalmas függönnyel volt eltakarva. „Meg vagyok mentve!” — kiáltott fel. A táskával, amelyben másik inge volt, a függöny mögé bújott és legott átöltözködött. Az olasz énekesek ezalatt remegve elállták az ablakot. 1838 januárjában Paganini olyat tett, amit tőle legkevésbé lehetett várni. Berlioznak, a híres francia zeneszerzőnek azután, hogy egy konzervatóriumi hangversenyben hallotta, húszezer frankot ajándékozott. Ki hitte volna ezt Paganiniról? Az ajándékot a következő levél kísérette:

„Drága barátom! Mivel Beethoven meghalt, csak Berlioz az, aki az életbe visszahívhatná. Én, aki szerzeményeit, amelyek olyan lángészhez méltók, mint az Öné, élveztem, kötelességemnek tartom Önt megkérni, hogy hódolatomból 20.000 frankot elfogadni sziveskedjék, amelyet Rothschild báró az elismervény átadásakor azonnal kifizetni fog. Tekintsen engem mindig mint az Ön ragaszkodó barátját. Nicolo Paganini.”

Berlioz az adományt azonban nem fogadta el. Levelet írt, amely a következő keserű megjegyzést tartalmazta:

„Pár év előtt Ön a fiatal, szegény franciákat vonakodott megsegíteni. Én tehát mint gazdag francia kénytelen vagyok adományát visszautasítani.”

A Charivari — híres párizsi élelap — akkor azt írta, hogy a rosszmájúak szerint Paganini napjai, ügylátszik, meg vannak számlálva, mert Paganini zsugoriságáról és spórolási szenvedélyéről híres volt. Legjobb bizonyíték erre vonatkozólag, hogy halála után a hagyatékát három millió frankra becsülték. 1839 november havában Mozart özvegye felkereste, kérve őt, hogy férje szobra javára hegedüljön, de nem hegedült. Ugyanezen az év tavaszán Párizsban egy Paganini-Casinót alapítottak, amelynek fényűző, pazar berendezése szenzációt keltett. Hangverseny- és háltermék gyönyörű testmennyekkel tele, nagy tükrökkel, olvasótermekkel, mindenféle újságokkal, kerttel, társasjátékokkal, állandó

zenekarral. Ezenfelül még Paganini zseniális játéka is hivatalos volt a tagokat lelkesíteni. Az estélyeken, melyeken a művész fellépett, idegenek egy húszfrankos arany belépődíj ellenében vehettek részt. A palota történetét is — amelyben a klub megnyílt — közölték a lapok, hogy az embereket még kíváncsiabbá tegyék. Az volt ugyanis az a palota, amelyet V. Lajos korában Soubise Rohan herceg Gisardnak, az Opera primabalerinájának ajándékozott. De hamarosan rájöttek, hogy ebben a kaszinóban nem folyik tiszta munka. A hangversenyek csak ürügyül szolgáltak arra, hogy a házárjátékot leplezzék. Ez azért volt szükséges, mert 1938 ja-

nuár 1-i dekrétummal az összes franciaországi játéktermeket becsukatták. Paganininak nagyon kellemetlen lett, hogy egy ilyen vállalkozáshoz nevével odaadta. Ebből sok baja származott. Mivel a kaszinóban hangversenyezni vonakodott, a párizsi törvényesék kötelezte, hogy — minden egyes esetben — 6000 frank bírság mellett hetenként kétszer játsszon.

Mivel Paganini akkor, 1838. év augusztus havában gyengélkedett, elhatározta, hogy egészségének helyreállítása végett Nápolyba megy. 1839 április havában a párizsi újságok a következő hírt közölték: „Paganini haldoklik. Az hírlík, hogy 10 millióra becsült nagy vagyonát a zenevilágnak hagyományozta.” Paganini egyik bizalmasa arról tanuskodik, hogy a nagy művész minden európai hegedűst, aki szegénységét és azt is igazolni tudja, hogy hangversenyben nyilvánosan szerepelt, végrendeletében megajándékozta. Szándékát azonban megváltoztatta és vagyonát családjára testálta.

Ime egy művész, aki szintén csak ember, de mint művész olyan tökéletes volt, hogy még Liszt Ferencet is a zongora Paganinijének nevezték.

DUNKEL NORBERT.

KERESZTREJTVÉNY

21. (401.) szám.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		11				12			
13	14		15		16		17		18
19		20		21	22		23		24
25			26		27			28	
29			30	31			32		33
		34				35			
36	37		38			39			40
41		42		43			44	45	
46				47			48		49
50			51			52	53		54
		55			56	57		58	
59									

Beküldendő: Vízsz. 1, 38., 59 és függ. 1, 22, 10.

Beküldési határidő: Junius 4.

Vízszintes sorok:

1 Magyar fizikus (1854). 11 Örökváros. 12 Görög bölcs. 13 Zola Emil. 15 Rag. 17 Üresség. 18 Fehér Sándor. 19 Mutatószó. 21 Jobbágy világ munkája. 24 Von. 25 Holland paraszt (ford.). 27 Lárma másalh. 28 Prés. 29 Létezik. 30 Megöl. 33 Francia arany. 34 Rendjel. 35 Idegen férfinév. 36 Papírmérték. 38 Munkásfizetés. 40 Omega. 41 1. vízsz. keresztnéve. 43 Állati lakhely. 44 Halfajta. 46 Helyeslés (ford.). 47 Parkőr. 49 Nekem — más nyelven. 50 Ujabb magánh. 51 Kötőszó. 52 Imre Sándor. 53 Síp szélei. 55 Karol. 57 Bor. 59 Thököly Imre nevelője.

Függőleges sorok:

1 Híres magyar szobrász (1858—1882). 2 Rendőrségi autókön látható betűk. 3 Lakoma. 4 Híres kalifa. 5 Indulatszó. 6 Kutya. 7 Boxoló teszi. 8 Dölyf. 9 Kötőszó. 10 Asszír utolsó királya. 14 ML. 16 Spanyol folyó. 18 Ilyen homok is

van. 20 Neki — latinul. 22 Isetnek lakóhelye a görög mythológiában. 23 Az autobus elődje. 24 Kötőszó. 26 Hajszin. 28 Rajt! 31 Az ósanya (görög myth.). 32 Ű. V. 37 A hotnak kettő van. 39 Koros. 40 Ószi és téli eső ilyen. 42 Német elüljáró szó. 45 Autómárka. 47 Fortély. 48 Női név. 51 Kocsmahelyiség. 53 Szent, idegen nyelven. 55 Úkapa. 56 Z. É. O. 57 Korjelző, röv. 58 Kettőzve női becenév.

19. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vízszintes 1. Lalita vistara. 19. Tilinkó. 44. Kaktusz. 54 Kiki a párjával. Függőleges 1. Lángoló hegyek. 10. A temető énekel. 15. Rigolettó.

Helyesen megfejtették: Gárdos Olly, Csiby Lenke, Kiss Lajos, Veress Ferenc, Páll V. Géza, Páll Béla, Dorner Ernő, Agoston Gyula, Czira Emma.

A jutalomkönyvegt Veress Verenc nyerte, elküldtük.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — polgári árak!

SZÍNHÁZ

Klotild néni

(A Thalia prózai együttesének bemutatója.)

Pénteken este Szabados Árpád rendezésében Vaszary János és Losonczy Dezső zenés vígjátékát mutatta be a Thalia prózai együttese. A darab ötletes, fordulatos és szellemes. Különösen az első felvonás. Neha azuciban már érezzük — giccs. A közönség jól mulatott és a színészek is sok nyilat-zini tapsot kaptak.

A szereplők közül Fényes Alice nagy művé-
szettel megformált szolgálóleány alakítását kell
kiemelnünk. Ez a természetes, ravasz észszel meg-
áldott szolgálóleány igen sok derűt árasztott és
újabb fényes bizonyítéka Fényes Alice kiváló ala-
kítóképeségének. Haáz Joli a feleség szerepében
tetszett. Nagy István és Kovács György minden
dícsőretet megérdemelt. A legjobb kalinalakítás
Szabados Árpádé, aki a féltékeny szerelmes sze-
rpeben remekelt. Losonczi Béla, Deésy Jenő,
Bérczy Mihály, Feledi Éva és Dálnoky Dudus jár-
ultak még hozzá a darab sikeréhez.

Igen hatásos volt a zeneti aláfestés. Az ének-
betétek és kaplék már kevésbé sikerültek. A ze-
nekart Szathmáry Endre karuagy vezényelte

(b. s.)

A színházi iroda közleményei

— **Vasárnapi előadások.** Vasárnap három előadást tart a színház együttese. Délután 3 óra-
kor olcsó helyárrakkal a Fenség, fizetek! vígjáték van műsoron olcsó helyárrakkal, délután 6 óra-
kor rendes helyárrakkal az Első szerelem című Bókay újdonság, míg este 9 órakor a Klotild néni zenés bohózatnak lesz harmadik előadása.

— **Szülők lázadása.** A színház prózai együttese váradi turnéja alkalmával hétfőn este egy olyan pompás vígjátékkal lepi meg a közönséget, amelyre bátran elmondhatjuk, hogy tíz év óta a legnagyobb vígjáték siker. Mulatságos, aktuális, mindenkit érdekel a Szülők lázadása, amelyet Jens Locher világhírű dán író irt és Aszlányi Károly fordított magyarra. A Szülők lázadása világsiker, amely hétfőn, szerdán és csütörtökön van a színház műsorán. A hétfő esti bemutatóelőadás a 20. számú premier bérletben lesz megtartva. A csütörtöki előadás a prózai együttes bucsuja lesz.

A VENDEGJÁTÉK MŰSORA:

Vasárnap délután 3 órakor: **Fenség fizetek!** (Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap délután 6 órakor: **Első szerelem.**

Vasárnap este 9 órakor: **Klotild néni.**

Hétfő este 9 órakor: **Szülők lázadása.** Premier bérlet 20. szám.

Kedd délután 5 órakor: **Fenség, fizetek!** (Olcsó helyárrakkal.)

Kedd este 9 órakor román előadás.

Szerda este 9 órakor: **Szülők lázadása.** Csütörtökön délután 5 órakor: **Földindulás.** (Olcsó helyárrakkal.)

Csütörtök este 9 órakor: **Szülők lázadása.** (A prózai együttes bucsuja.)

— A fenti előadásokra jegyek már válthatók a színház elővételi pénztárában.

Hazahívták Hollywoodból az összes angol filmrendezőket és filmszínészeket. Londonból jelentik, hogy az angol sajtó ezekben a sorsdöntő napokban is nagy fontosságot tulajdonít a filmnek. Ezt bizonyítja az a mozgalom is, amely nemrégiben indult meg az angol sajtóban és amely azt követeli, hogy a Hollywoodban élő angol filmszínésznők és rendezők haladéktalanul térjenek vissza a szigetországba és kapcsolódjanak be az angol filmgyártásba. Az egyes lapvélemények szerint a Hollywoodban dolgozó angolok a legjobb elemek az angol filmgyártásnak. Az angol filmgyártásnak szüksége van Victor Saville, Robert Stewenson, Herbert Wilkoy és Frank Lloyd rendezőkre, ugyancsak Charles Laughton, Merle Oberon, Greer Garson, Vivien Leigh, Carry Grant, Maureen Ohara, Ronald Colman, Basil Rathbone, Herbert Marshall, Freddie Bartholomew, stb. filmszínészekre.

A Villon-estre, a már megnyilvánult érdeklődés miatt, előjegyzéseket fogad el a színház baloldali nappali pénztára délelőtti kilenc óráig.

A Bayer-kereszt igazolja az Aspirin-tabletta valódiságát. Csak a valódi Aspirin-tabletta rendelkezik azzal a biztos és gyors hatással, amely már millió és millió esetben bevált. Legdrágább kincsünk az egészség. Ne tegye kockára egészségét, silány készítmények által. Ha Aspirin-tablettát vásárol, ügyeljen tehát mindig a Bayer-keresztre.

ASPIRIN TABLETTA
a megbízható **»Bayer«** készítmény

A légelhárító ütegek munkája

Egyetlen repülőgép sem menekülhet a fényszórók elől

Látogatás a légelhárító tüzérség bécsi iskolájában

Bécs, május hó.

Mélysötét éjszaka, felhőfoszlányok úzik egymást az égen, csak néhány csillag látható. Egyébként áthatolhatatlan sötétség. Fent a magasból egy repülőgép mólórjának zaja zúg le hozzánk, amint láthatatlanul száguld a levegőben. Hirtelen halk csengettyűjelzés hallatszik közvetlen mellettünk, amit vezényszó követ. A következő pillanatban egy fényszóró hatalmas sugara rebben az ég felé, belerágja magát a sötétségbe és felvillannak egy repülőgép mólórjának zaja zúg le hozzánk. Bécs kapui előtt vagyunk, a légelhárító tüzérségi iskola egyik gyakorlatán veszünk részt és a technika csodáit bámulhatjuk, amint a légelhárítók számára megvilágítják a célpontot.

A repülőgép el akarja kerülni a gyilkos fényszugarat, meredeken ível lefelé, ugyanolyan gyorsan követi a fényszóró sugara. A repülőgép vezetője mindent megkísérel, hogy elmenekülhessen a sötétségbe. Oldalt akar kiskikálni, zuhanó repüléssel esik lejjebb, nem használ semmi, a fényszugár követi mindent. Mindenfelől felvillannak a fényszórók sugarai, valamennyi egy irányba törekszik. Ahol a sugarak metszik egymást, ott van a repülőgép.

Odamegyünk a hallgatóállványhoz, amely hatalmas, óriásfülként hallgatja ki az eget, nincs zöreje, mit észre ne venne. A fejhallgató ember pár kézmozdulattal igazgatja az óriási szerszámot a hang irányába. Az ő hallásától és figyelmétől függ minden. Meg kell ősmernie a többmótoros harci repülőgép zajaiban a különbözőségeket egy egymótoros vadászgéptől, tőle függ, hogy idejében felismerjenek mindenegyes közeledő ellenséges gépet. Jó iskolája volt ennek az embernek, bizonyítja a biztonság, amivel fölfedezi a repülőgépet az éjszakai égen.

A hallószervezettől kábel vezet a fényszóróhoz. Ha a hang- és fényforrásnak egy iránya van, akkor apró vörös lámpák koszorúja lobban fel a fényszórónál, ezt követi a csengettyűjel. Ha csak a fényszórót kapcsolják be, akkor a fényszugár egyenesen a gép irányába vetődött. Nehány pillanat múlva elkapta már a repülőgépet a fénynyaláb és biztos zsákmánya az elhárítóütegeknek.

A gyakorlatot néhányszor megismétlik; felrepülhetett közben a gép akár ezer méternyire, vehet egészen más irányt, elképpeszto gyorsasággal kapja el a fényszugár újra és újra. A fényszóró éles sugara egészen különleges fényreflexeket varázsol elő, a gép árnyéka többszörösen rajzódik az éjszakai égre, mintha több fekete gép kísérné a fényben ragyogó repülőgépet.

— Balsiker lehetetlen, — világosít fel bennünket a légelhárítóiskola parancsnoka, — valamennyi készülék a legjobb, amit tudomány és technika alkothatott. De értéktelen maradna a technika minden csodája, ha nem állna rendelkezésünkre a megfelelő legénység. A mi feladatunk ezeknek az embereknek a kiképzése, a sokszor igen komplikált gépezetek kezeléséhez szoktatása. A hallgató, fényszóró és az elhárítóágyú pontos együttműködése számtalan tanóra eredménye, amikor is a tanító és növendék kötelességük teljes tudatában dolgoznak együtt.

Megnéztük a „repülőfészek” kiterjedt épületeit és azt hittük, hogy egy szanatóriumba kerültünk. Tanuló- és hálótermek, fürdők, konyhák, társalgószobák, valamennyiben ragyogó tisztaság, rend, csinoság. Ezekben a helyeken a német legierő szelleme uralkodik. Minden embertől megkövetelik a teljes odaadást, minden személyi kényelem megvetését. Jutalma az előismerés és igaz, földi bajtársi szellem, ami elkíséri később is, egész életében.

Az egyik tanteremben végignézzük, amint az emberek hallását vizsgálják.

A „Yu 52”-es lemezre felvett mótör zörejét pontosan meg kell különböztetni a „Do 17-es” zörejétől; ehhez tehetség és érzék kell, akár a hegedüléshez, épp azért nem mindenki alkalmas ebbe a csapathoz. De nemcsak a fület, a szemét is gyakorolni kell. Legnagyobb fontossággal bír az ellenséges repülőgépek típusának felismerése, amelyek gyakran alig különböznek a német gépektől. Amint a tanfolyam vezetője közölte velünk, az írásbeli vizsgánál csaknem valamennyi tanuló megfelelt. Így megérthető, ha a német repülőgépek hadisikereikkel az egész világot megdöbbentették.

V. B.

Cipőüzletét MUHARY

Bulevardul Regele Ferdinand 9 szám alól **helyezte át**
szemben a Korona gyógyszertár épületébe
Oradea, Str. Episcopul Ciorogariu No. 1.
További szíves pártfogást kérek

Asszonyok dolga

Házi kozmetika: a zsíros arcbőről

A bőrben faggyúmirigyek vannak, amelyek zsíradékot termelnek. Ez a zsíradékmennyiség átítatja bőrünk legfelsőbb rétegének a sejtjeit és megvédi a bőrt a kiszáradástól. Különböző körülmények működhetnek abban közre, hogy a faggyúmirigyek a kelleténél több zsíradékot termeljenek és, hogy esetleg maguk a faggyúmirigyek is megnagyobbodjanak. Ezen okok között szerepelhetnek többek között a bőr idegei, amelyek a bőr működését szabályozzák és ezzel egyidejűleg a faggyútermelést is. Ha a bőridegek állapota rendellenes, akkor a bőr életfolyamatai is kórosak, amiket az idegek befolyásolnak.

Kedvezőtlenül befolyásolják a bőridegek működését a vér rendellenes összetétele, például a vérszegénység, a gyomor és belek rendellenes állapota, beteg fogak, gennyes mandulák s elsősorban az úgynevezett belső elválasztó mirigyek zavart működése.

Mindezekből kitűnik, hogy az arcbőr kóros zsírosságát elsősorban ez alapokok kikutatásával szüntethetjük meg.

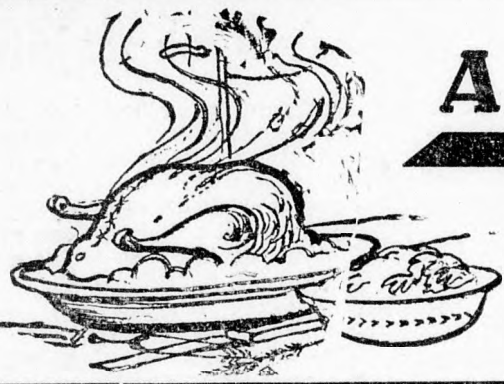
Természetesen az elváltozott arcbőrt is figyelembe kell venniük. Tudjuk azt, milyen káros a kóros zsírosságban szenvedő arcbőrre zsíros kenő-

csőt alkalmazni. Az ilyen arckrém, különösen, ha káros alkatrészeket is tartalmaz, izgatja az arcbőrt és az még fokozatosan termel faggyút. Ezért nem szabad zsíros arcbőrre zsíros, különösen vazelinés arckrémet alkalmazni.

Az arcbőr zsírosságát egyénileg kell megszüntetni. Elsősorban az anyagcserét kell szabályozni. Vitamindús gyümölcs és főzelék legyen a táplálék főképpen. Kerülendők a zsíros és nehezen emészthető ételek.

A zsírtalanító kozmetikumok közül igen jól bevált, mint házi szer, alkohol és benzín egyenlő arányú keveréke. Továbbá, mivel az arczsírossággal gyakran velejár a pórusok tágassága, igen jó az ilyen arcbőrt áttörőlni gyakran egy pórusösszehúzó, zsírtalanító arcszesszel. A nyári napozások pompásan csökkentik az arcbőr zsírosságát. Ugyanilyen jó hatású a kvare, a mesterséges napfény. Ez utóbbi főleg azért előnyös, mert nincs az időjárásához kötve.

Mivel a zsíros arcbőr hajlamosít a miteszerekre és pattanásokra, már korán, a serdülőkorban energikusan hozzá kell látni a szépséghiba megszüntetéséhez.

A konyha körül

A nagy nemzetek étrendjei

ANGOL ÉTEND. Angol leves. Nyersen, sovány marhahúst finomra vagdalunk, kevés vízzel, jól zárható formában 3 órán át gőzben párolunk, ruhán átszűrjük és csészében adjuk fel. 30 dkg húsból 4 deci vízzel 2 csésze levest készíthetünk. — Fehérhúsú hal rántva. Ürűborda rostonsülve, vagy galamb sültve, mustáros burgonya, zöldsálatá citrommal, pudding, gyümölcs.

NÉMET ÉTEND. Húslevesben főtt keldarabok, karikára vágott virslivel, borjúszatelek gombával párolva, paradicsom-mártás, vajás kifliburgonya, vastag palacsinták ízzel megkenve és tortaformára felrakva, vagy kirántot zsemlyeszelet fahéjas cukorral behintve

AMERIKAI ÉTEND. Hideg húsleves csészében. Vastagra vágott rostélyos mindkét oldalán hirtelen kisütve, párolt zöldborsó, rizs, metéltre vágott sültburgonya és bőven, nagyon vékonyra vágott vöröshagyma kisütve szárazra. Rántott banán. Kockára vágott friss gyümölcs. Bőven maraszkínóba áztatva, tetszésszerűt fagylalttal összekeverve és poharakba csoztva tálandó.

FRANCIA ÉTEND. Ciszkeragu-leves, töltött padlizsán (török paradicsom). Személyenként fél padlizsánt számítunk, 1

evőkanál főtt, darált sonkát vagy sült húst, 1 kanál szitált morzsát, sőt, kevés borsot, 1-2 tojást számítunk. A padlizsánokat sós, forró vízben megfőzzük, de nem egész puhára. Sztán leesepegtetjük, kettévágjuk és belsejét kikotorjuk és azt lábosban a sonkakeverékkel kevés vajon átmelegítjük 8-10 percig. A fél padlizsánokat megtöltjük a keverékkel, vajazott tűzálló tálba rakjuk, meghintjük morzsával és kis vajdarabokkal teleszórjuk. Jó meleg sütőben 15-20 percig sütjük. — Sült fácán vagy vajban sült borjuszélet, francia vegyes zöldfőzelék, paradicsomsálatá, vajásburgonya, képviselő-fánk.

OLASZ ÉTEND. Minesztrone (leves). Csontlében megfőzzük 2 deci rizst, olajban megpárolunk mindenféle kockára felvágott zöldség- és főzelékféléket, ürühúst vagy csirkedarabokat hozzákeverünk a rizshez és jó puhára megfőzzük. Hozzákeverjük a zöldségféléket, megsózzuk, borsal meghintjük és feleresztjük anynyi csontlével, amennyi levesre van szükségünk. Fontos, hogy sűrű legyen a leves. Reszelt parmezánst és zsemlyekockát adunk mellé. Apróra törtelt spagettit is főzhetünk bele. — Pulyka- vagy ürühúst, burgonya, karotta, töltött paradicsom, befőtt. Kávé-felfújt.

Heltainé római receptjei

Most elárulom az olasz háziasszonyok féltékenyen őrzött sugó- (szugó-) receptjét, mely a pasta asciutta elmaradhatatlan ízesítője. Elsősorban már ősszel, a paradicsombefőzésnél készítsük a paradicsomot krémsűrűre vagy használjunk a sugó készítéséhez Cirio-paradicsompépet. Ez az olasz márka kitűnő ízű és egy kis doboz teljesen elég (ára itt 1 líra!) 8-10 személynek, 1-1½ kg. pastához. Ezt bizonyára ott is árulják, hisz igen elterjedt és olcsó.

A sugó legegyszerűbb készítési módja a következő:

Vegyünk egy szelet sovány marhahúst (kb 10-15 dekát), bő, forró zsírban hirtelen kisütjük. Jókora fei hagymát, 2 gerezd fokhagymát igen finomra vágunk és a húst kivéve a hagymát halványosárgára piritjuk. Petrezselyemzöldet, bőven zellerzöldet és kis sárgarépagyökeret finomra vágva a hagymára dobjuk s pár pillanatig együtt kavargatjuk. Ezután hozzáadjuk a tíz dekányi paradicsompépet, törött borsot, sőt és addig kavargatjuk erős tűzön, míg alja kezd odasülni (ezért jó a sűrű paradicsompép hozzá!), ekkor kb. két csészényi vizet öntünk rá és igen lassú tűzön 1-1½ óráig fortyogni hagyjuk a visszatett hússal együtt.

Izletesebb, ha fele vaj, fele zsírral készítjük. Több, esetleg darált hússal még jobb, a híres olasz sugó pedig finom olaj (Olio Sasso, ott is kapható dobozban), vaj és zsírral készül.

Hús nélkül is jó, aszerint, kinek hogy telik. A forró sós vízben megfőtt makarónit, vagy házi gyúrt tészta (leöblítés nélkül!) tálba teszszük, leöntjük a fent leírt sugóval és reszelt parmai sajttal tálaljuk.

Anika küldi

— Fényképhez. —

Anika küldi Lyát, Anicát,
Szószóló a régi boldogságnak,
Sugárzása az édes kék szemeknek,
Szelid búbája arca mosolyának,
Életre kelt az óceánon át...

Anika küldi Lyát, Anicát,
Szívem sebét, hogy csókkal oltoassa,
Kacagó szava lellem simogassa,
A tündérlámat visszavarázsolja,
Anika küldi Lyát, Anicát...

Követeit egy boldogabb jövőnek,
En sírva, áldva imádkozva nézem,
S amíg a múltat búvólten idézem,
Leroskadok előtted, ó Uram!

Dr Komáromyné Mihelly Elvira

„Magyar Nők Lapja“

Szépirodalom.

Művészet.

Divat.

Modern kézimunka és gyermeklap melléklettel, megjelenik havonta háromszor. E pompás kivitelű legszebb magyar folyóirat, új és kiváló írók és írónők ragyogó sorát hívta meg, hogy tolluk és tehetségük tűzét állítsák a magyar család, a magyar otthon és a magyar nő szolgálatába.

A „Magyar Nők Lapja“ bensőséges barátja minden családanak, segítő társa és irányítója minden magános nőnek és ifjú hölgyek gondolkodásának

A hit és tisztia szellem vezeti a „Magyar Nők Lapja“ hasábjain megjelenő nagyszerű írógárdát, amely Papp Jenő, kiváló író és a rádió közkedvelt krónikása irányítása mellett még Harsányi Zsolt, Zilahy Lajos, Kodolányi János, Bóka János, Ignác Rózsi, Nyíró József, dr Hosszu Zoltán (színművész és kiváló humorista), Hunyady Sándor, Babay József, K. Lányi Piroka, Hóry László és Nyíri László kiváló erők munkáival fogja gyönyörködtetni olvasóit.

Regényei meglepőek és versei mindig a legjobbak. Ajándék akciói továbbra is teljes mértékben folytatódhatnak.

A „Magyar Nők Lapja“ vezetősége becsülettel igyekszik beváltani minden szavát hogy megteremtse a tisztesség, a szépség és a költészet csodálatos egyégét a társadalom részére.

Megrendelési hely:

TÖRÖK JÁNOS Oradea, Cașuța postala 47.

Hivatalos nyilatkozat a zsidó hadsereg kérdéséről

Jeruzsálem. A Zsidó Távirati Iroda jelenti: A zsidó ügynökség jeruzsálemi székházában sajtóértekezletet tartottak, amelyen Mose Shertok, a Jewish Agency palesztinai politikai osztályának vezetője beszámolt az általános politikai helyzetéről.

Válaszolva egy kérdésre, a zsidó katonai egység megszervezésének ügyével kapcsolatban — Shertok kijelentette, hogy közvetlenül a háború kitörése után a Jewish Agency érintkezésbe lépett a kormányval úgy Londonban, mint Jeruzsálemben és bejelentette, hogy kész megszervezni a zsidó hadsereget. December hónap folyamán az Exekutívé újból megújította javaslatát egy nagyobb zsidó katonai egység megszervezésére, melyet a szövetségesek reudelkezésére bocsátott volna. Ugyanakkor a Jewish Agency felajánlotta a palesztinai zsidóság iparának és tudományos képességeinek a szövetségesek szolgálatába való állítását, ami által megerősítették volna a szövetségesek közelkeleti támaszpontjait. A javaslatokat mind a mai napig nem fogadták el.

A palesztinai önkéntes toborzás kérdésével kapcsolatban, Shertok kijelentette továbbá, hogy a Jewish Agency együtt működött a hatóságokkal, bizonyos számú zsidóknak az angol hadseregben teljesítendő technikai munkálatokra való beszerzése céljából. Az Exekutívé azonban nem találta helyesnek, hogy vegyes munkáscsapatokban való részvételre szólítsa fel a zsidókat, akiknek azután a francia frontra kellett volna menniük, mert ez nem felel meg a zsidóság helyzetének és nem áll összhangban a palesztinai zsidók nemzeti öntudatával. A zsidók sohasem tekintették méltóságukon alulinak a vízfordást és favágást, de méltóságukon aluli, hogy őket csakis ilyen munkára használják fel, kizárva őket ugyanakkor az aktív frontszolgálatból. Ebbe a helyzetbe a zsidóság hivatalos képviselői nem törődhetek bele.

Shertok kijelentette végül, hogy amennyiben a zsidóság szolgálatát felhasználják, meg kell engedni nekik azt, hogy ezt a segítséget zsidóként adhassák. A legutóbbi háborúban a zsidóknak módjukban állott mint kimondott nemzeti csoport küzdeni. Ez az óhajuk annál jogosultabb ma, hogy a jelenlegi harcban létükről és szabadság életükről van szó — fejezte be nyilatkozatát Shertok.

Árcáhidetések

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Ablakok bontásból
butorok, szövöszkek eladó. Oradea-Nagyvárad, Delavrancea 16.

PUHA OLMOT
állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.

Allást nyec

szavanként 2 lei

Kilifutó
fiut vagy leányt fölvesz Krausz terményiroda, Oradea-Nagyvárad, Str. Lazar Aurel.

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó
2 szobás, fürdőszobás lakás. Oradea-Nagyvárad, Str. Rimier Karoly 26. Erd. kiadóni: Tache Jonescu-utca 6. szám. Csorba.

Egyszobás

udvari lakás eisejére kiadó. Oradea-Nagyvárad, Str. T. Vladimirescu 29. szám.

iKadó

központban olcsón tiszta, csinosan butorozott szoba. Oradea-Nagyvárad, Str. Andrei Muresanu 5. sz. 2-es ajtó.

Különféle

szavanként 3 lei

Főzőnőnek

vagy házvezetőnőnek menne középkorú asszony. Burikné, Oradea-Nagyvárad, Str. Simeon Bärnutiu 30. sz.

Mázoló tanuló

felvétetik. — Szép szuterin lakás kiadó. — Oradea-Nagyvárad, Str. Moldova 22. szám.

Bérbe vennék

jó karban lévő zongorát. Cim a kiadóban.

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: I. PAJTÁS HAZASSÁG. II. ÖRDÖG LÉGIÓ.

APOLLÓ: A FARADT HALÁL.

Betty Schneider:

VERDUN HALOTTAI

Fordította:
FODOR VIOLA

24

Utunk lassan szűkül és emelkedni kezd a hegycsúcs felé. Pillanatra megállunk s felnézünk az előttünk meredő kopár, kietlen, leperzselt és szétszagott hegyre.

Oda vezet hát fel utunk! És mi zavartalanul vissza is jöhettünk onnan. Bennünket nem fognak darabokra tépni a füstölgő hegyoromról alázuđuló vasszilánkok, mint egykor testvéreink ezreit. Elénk nem álltanak gyilkos csapdákat s minket nem űz a nyomunkban csaholó halál a legközelebbi gránátölcserbe, hogy ott előle menedéket találjunk; nekünk nem kell futnunk, hogy életünket megmentsük. Mi nyugodtan lépdelhettünk, s mielőtt a csúcsra kapaszkodnánk, magunkba ihatjuk a vidék körülöttünk kitaruló képét: a meredek magaslatokat, a messze kigyózó utakat s a háttérben kicsiny templomtornyával a kis falut. Milyen békés mindez! Nem látunk embert, nem hallunk hangokat, csak a madarak csicsergése jut el néha fülünkhöz. Minden borzalom tovatűnt innen, mintha nem is járt volna itt soha. Minden csöndes és nyugodt. A háború halott.

A háború halott.

Milyen hatalmas boldogság ébred lelkünkben erre a gondolatra! Könnyebbé teszi lépteinket s arra ösztönöz, hogy ne álldogáljunk tovább a hegy lábánál, hanem induljunk minél előbb fölfelé.

Az út lassú emelkedése közben azonban örömről kissé alábbhagy. Valami egészen különös öröm volt ez, amit nem ismertünk még, mióta ezen a környéken barangolunk. Eddig mindig az volt az érzésünk, hogy valami súlyos teher nehezedik utunkra —, míg most, itt, első ízben éreztük úgy, mintha egyszerű sétára, könnyű nyári kirándulásra indultunk volna. Most azonban újra látjuk, hogy ez az útunk is olyan lesz, mint a többi, vagy talán nem is olyan, hanem egészen más, de mindenesetre még komorabb. Alapjában véve mi magunk sem tudnók megmagyarázni még, hogy mire gondolunk.

Lankadatlanul megyünk tovább, fölfelé s talán futnánk is, ha az emelkedés nem lenne túl merész s az út valamivel egyenletesebb volna. Vajjon maga a hegy sürget sietésre, ó vonz bennünket erős mágnesként fölfelé?

Egyszer csak azt látjuk, hogy az ösvény — eltűnt. Nem is vettük észre, amikor véget ért, s ahogy most hátrapillantunk, nyomát sem találjuk. Nos, akkor ösvény nélkül fogjuk elérni célunkat! Egyszerűen tovább megyünk, mindig egyenesen fölfelé, az orom irányában.

Lábunk alatt szárazon zizzen a napégette fű. Helyenként törpebokrok guggolnak. Fa nincs sehol, csak itt-ott szomorkodik egy-egy szétszagott ronc.

A falu képe eltűnt szemünk elől. Köröskörül most egyhangú, dombos pusztaság terpeszkedik. Fölötte az ég még mindig olmos és párás. Ugy érezzük, mintha mi volnánk az egyedüli emberek a földön — az utolsók. Leírhatatlan magányosság honol körülöttünk.

Egyre világosabbá válik előttünk, hogy ez az út korántsem séta, vagy egyszerű nyári kirándulás, hogy ez a hegy nem üdülésre és pihenésre hívogat s bátorság kell ahhoz, hogy ez a dermedt csöndet a saját lépteink zajával megtörjük. Általában, nem úgy tűnik fel, mintha a nagy háború óta valami sokan jártak volna ezen a barátságtalan vidéken.

Megkíséreljük, hogy elhárítsuk ezt a gondolatot. Ostobaság ilyen tépelődéseknek átengednünk magunkat. Örömről kellene, hogy a há-

ború, mely olyan emberfeletti áldozatokat követelt itt, — halott.

A hegy most megállásra kényszerít, mintha mindjárt válaszolni akarna: mély árkot vetett útunkba. Minthogy nem nagyon hosszú, megkerüljük.

Kevéssel odébb gránátölcser tátong előttünk. Most már óvatosabban kezdünk lépkedni s gyakrabban nézünk a lábunk alá: nehogy hirtelen valami szakadékba zuhanjunk.

Ismét árok húzódik előttünk, mely ezúttal tekintélyes mélysége mellett hosszúnak is látszik, úgyhogy nehéz lenne megkerülni. Akkor hát átugorjuk! Rövidre vettük az ugrást — s most az árok mélyén állunk. Ugrás közben valami erősen végighorzsolta a cipőmet. Lehajlok, hogy megnézzem, mi volt az s félrehajlítom a bozótot — s akkor hirtelen kővé dermedünk: közvetlenül a cipőm orra előtt egy döglött gránát hever! Ha az ugrás valamivel nagyobb — egyenesen a közepére ugrom! Akkor bizonyára megmutatta volna, hogy rozsdás vaspáncélja alatt lappang-e még élet, — mely halált oszthat — vagy végkép megbékélt már. Eszünkbe jut, hogy a verduniek gyakran óvtak bennünket a „Halott Ember”-től s az azt környező magaslatoktól. Elmondották, hogy ezen a vidéken, amennyire lehetett, elföldelték a halottakat, de egyébként nem tisztították meg a környéket, csak néhány széles országutat hoztak rendbe. S a döglött gránátok részben még ma is veszélyt jelentenek, annál is inkább, mert az árkokban és földtölcsérekben rejtőznek. Néhány héttel ezelőtt is újra áldozatul követelt a rég elmúlt háború egy fiatal földművest, aki a „Halott Ember” lábánál elterülő szántóföldön ekéjével egy ott felejtett gránátba ütközött s a robbanás darabokra tépte.

Akkor nem akartuk elhinni s ama rémtörténetek egyikének tartottuk, amelyek százzszámra élnek a nép ajkán. Ma azonban már kevésbé kételkedünk hitelességében.

Elhatározzuk, hogy még óvatosabbak leszünk. A kisebb árkokat továbbra is megkerüljük. Csakhamar azonban a gránátölcserék egész labirintusa állja el útunkat. Ez arra ösztönöz, hogy messzire elkanyarodjunk eddig követett útirányunktól és össze-vissza tévelygünk, ahelyett, hogy egyenesen föl, a csúcs felé tartanánk.

Milyen nehéz most az ormot fölfedeznünk! Minduntalan bokrok zárják el előlünk a kilátást a csúcs felé. Alig tudjuk megállapítani, vajjon oldalra tartunk-e, vagy az orom irányában haladunk. Az egész vidék most apró hegyekből és völgyekből áll, amelyekre folyton fel s le kell másznunk, mert ahhoz, hogy átugorjuk őket, többnyire elég szélesek. A tobzódó vasszilánkoktól egykor fölszakított tölcserék néhol olyan mélyek és meredek, hogy négykézláb kell leereszkednünk s a túlsó oldalon egymásba kapaszkodva kivergődnünk. Szerteszét gránátok hevernek. Rozsdás vashüvelyük szinte éget, mert a nap már megolvastotta az égbolt sűrű ólmát s ismét zavartalanul ontja forró sugarait a kopár vidékre. Bőrünk tüzel.

Csak legalább vizünk volna! A folytonos kapaszkodás és ugrálás hegyről le, hegyre föl az égető napsütésben, közel 40 fokos hőségben — alaposan kiszikkasztotta torkunkat. Ismét megpihenünk az egyik előttünk tátongó tölcser szélén. De nincs nyugtunk sokáig. Hajszol a kínzó vágy, hogy kijussunk végre ebből a félelmes sivatagból, ebből a kegyetlen magányból.

(Folytatjuk.)

LEGUJABB

Ghelmegeanu belügyminiszter szigorú rendelete a rémhírterjesztők ellen

Bucuresiból jelenti a Radar: Mihail Ghelmegeanu belügyminiszter, hogy véget vessen a mai időkben oly káros rémhíreknek, a következő rendeletet adta ki a királyi helytartóknak, a megyefőnököknek, a rendőrségeknek és a csendőrségeknek.

— Mindenütt a polgárok hazafiságából eredő nyugalom van az országban, a lakosság elviseli az idők nehézségeit és teljesíti kötelességét, hogy szolgálja a hazát a maga hivatásában és foglalkozásában.

Mégis egy kicsi érdekeltségi körben, idegenek és idegenekké váltak körében, akik hivatászerű rémhírterjesztők és újdonságok után szimatolva lézásokban a legajátalanabb híreket találják ki és terjesztik, hogy a lakosság bámulatos ellenállt erejét gyengítsék vagy riadalmat keltsenek és a közel jövőre nézve a legelvetemültebb feltevéseket hintsék el.

A kormány feladatának sulya és felelőssége sokkal nagyobb, semmint egyes érdekeltek vagy személyek beteges megvilágítását megengedje, akik a valósággal szemben önön ellenőrzésüket elvesztették.

El sem lehet képzelni, hogy effajta személyek azzal csillapítsák aggodalmaikat, vagy az-

zal kövessék elítélendő céljaikat, hogy másokat feleslegesen nyugtalanítsanak főleg az utcákon, köztereken, tözsden, kávéházakban, nagy szállodák előcsarnokaiban a főváros közepén.

Ennek az állapotnak haladéktalanul véget kell vetni.

Ebből a célból felhívom figyelmét a II. Károly király büntető-törvénykönyv 329. szakaszára, amely így szól:

„Hamis hírek terjesztése, közlése bármilyen eszközzel, vagy képzelt adatok hamis vagy mások tulajdonított adatok terjesztése, amikor ezek a hírek alkalmasak arra, hogy a köznyugalmat megzavarják, hamis hírterjesztés bűnét képezik és 2 hónaptól hat hónapig terjedő fogsággal és 2000 leitől 10 000 leig terjedő bírsággal büntetettik.” Egyben figyelmen kívül kell lenni a Regele Carol büntető törvény 417 és 418 szakaszaira, amelyek az állam bízalmát és nagái hitel ellen való bűntetteket büntetik.

Kiméret és habozás nélkül kell végrehajtani ezeket a szakaszokat és nyomban a Liróság elé kell állítani azokat, akik az érvényes törvényt megszegik és eltérnek a legelőnyösebb kötelességtől, amit mindenkinek teljesíteni kell a köz javára.

M. CHELMEGEANU belügyminiszter

Olaszország hét pontja

A jugoszláv sajtó szerint az olasz kormány megszövegezte élettéri követeléseit — Területeket követelő plakátok jelentek meg az olasz városok falain

Belgrádból jelentik: A „Vreme” joiertesült helyre hivatkozva jelenti, hogy Olaszország állítólag hét pontba foglalva közölte a szövetségesekkel azokat a követeléseket, amelyek elleneben hajlandó a háborútól távolmaradni. A lap szerint a diplomáciai szencziót keltő jegyzék hét pontja a következő:

1. Az Atlanti ocean és Földközi tenger közötti átjáró s a Gibraltár és a spanyol Marokkó közötti átjáró nemzetközivé tétele. Az ellenőrzésben résztvenne Spanyolország, Olaszország, Anglia és Franciaország. Gibraltárt olyanképpen kell átépíteni, hogy ne lehessen az fegyver a birtokló állam kezében más államok ellen.

2. Málta katonai ellenőrzése, erődeinek átépítése. A sziget csak rendőri ellenőrzést gyakorol a Földközi tengeren.

3. Dodekaneszios statusquoja nem változtatható meg.

4. A Suez-csatorna tekintetében két megoldást is terjesztettek elő az olaszok. Az egyik az, hogy az igazgatóságban a paritás alapján helyet kell kapniok az olaszoknak, a másik pedig, hogy a csatorna egyiptomi zónája nemzetközi ellen-

őrzés alá kerüljön.

5. A Földközi tengeren tartható hadiflották tekintetében a Földközi tengeri hatalmak paritási alapon jutnak szerephez. Egyik hatalomnak sem lehet nagyobb hajóparkja, mint a másiknak.

6. Franciaország egyezzzék meg Dzsibuti állomásainak tekintetében és adja át a vasutvonalat Olaszországnak a részvény-majoritással együtt.

7. A tuniszi és algiri olasz állampolgárok életlehetőségében lényeges javítások eszközendők.

A lap szerint római politikai körök ezeket tekintik az olaszok minimális követeléseinek és ezek teljesítése sürgős, mert — mint a Vreme tudósítója Rómában értesült — Olaszország állítólag június első napjaiban feltétlenül határoz végleges állásfoglalása felől.

Rómából jelentik: (Stefani) Rómában és több olasz városban pénteken a plakátok tizezreit ragasztották ki, amelyek Nizzát, Tuniszt, Dzsibutit, Máltát és Korfut követelik Olaszországnak.

Korlátlan felhatalmazást kapott repülőgépek építésére az Egyesült Államok kormánya

Javaslat a szenátusban — Amerika háborúnelküli beavatkozása

Washingtonból jelentik: Peaper szenátor határozati javaslatot terjesztett a szenátus elé, melynek értelmében felhatalmazza Rooseveltet, adjon meg minden lehető segítséget a szövetségeseknek, anélkül, hogy Amerika beavatkoznék a háborúba. A szenátor indítványát azzal támasztja alá, hogy Németország megsértette a Kellogg-

Briand paktumot.

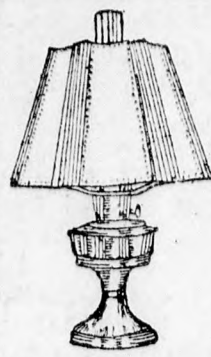
A washingtoni képviselőház egyébként megszavazta azt a törvényjavaslatot, mely Rooseveltet védelmi programjának megfelelően felhatalmazást ad katonai repülőgépek korlátlan építésére. A törvény 1182 millió dollárt irányoz elő katonai repülőgépek építésére.

Francia jelentés a Somme melletti állások megerősítéséről

Párisban a hadi balsikerekért felelős tényezők felelősségrevonásáról beszélnek

Párisból jelentik: Hivatalosan jelentik szombat délelőtt: Péntek délelőtt megerősítettük állásainkat a Somme folyónál és a műveletek során több foglyot ejtettünk. Szombatra virradó éjszaka az arcvonalon sem történt semmi jelenteni való.

Milánóból jelentik: A Popolo d'Italia hangoztatja, hogy Franciaországban már csak arról beszélnek, hogyan kell megmenteni a hazát, míg eddig arról folyt a vita, hogyan lehetne minél jobban feldarabolni Németországot, nem is szolva Olaszországról, melyek sorsát később intéz-

ALLADIN
petroleumlámpák és alkatrészek. **Petroleum-fűzők.** BEL mindenfajta petroleumfűzőbe és lámpába. **ELEMEK** rádióba, zseblámpába. Villanykörték
Alladin lerakat:
Ing. Schön Ernő
Oradea, Avram Iancu u. 22.
Posta épület

ték volna el. Arról is beszélnek Párisban, hogy perle fogják a politikai és katonai felelős tényezőket. Azok azonban — írja az olasz lap — akik vádat emelnek a politikai és katonai vezetők ellen, elfelejtik, hogy a felelősség nem egyéneket, hanem az egész francia demokráciát terheli.

A szombat délutáni német hadijelentés:

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnoksága jelenti szombaton délután fél 3-kor:

Az a szoros győri, amelyet a német hadsereg a Belgiumban és Észak-Franciaországban harcoló szövetséges csapatok köré vont, egyre szűkebb és erősebb lesz Eduigi eredmények: Megtörtént az első, kilencedik és a tizedik francia hadsereg egymástól való elszakítása, illetve megsemmisítése. Kelet-Flandriában elfoglaltuk Gentet. A Lys folyót csapataink Genttől délnyugatra átlépték. Roubaix és Valenciennes között előretörtünk Li' től északi és déli irányban

Calaisot északi-keletre a város bekerítésé folyamán Gravelinesre jutottunk el. Ez a kikötő Calais és Duquerque között fekszik. Boulogne még esütörtökön este elfoglaltuk.

Időjárás

A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Felhőátvonulások, némely helyen eső, a hőmérséklet emelkedik

Villámcsapás felrobbantotta az aláaknázott svédországi hidat

A hidat levegőbe repült. Egy ór meghalt

Stockholmból jelentik: A svéd katonai parancsnokság közli, hogy péntek délután a Dalel folyó egyik hidjánál robbanás történt. A hidat a katonaság esetleges robbantásra előkészítette és őrizet alatt tartotta. Pénteken hatalmas égháboru közben villám csapott a hidra és a robbanó anyagot felgyújtotta. A hid a levegőbe repült, egy ór meghalt, egy másik megsebesült.

Haladás az angol-orosz előzetes kereskedelmi tárgyalásokban

A szovjet kormány határozott feltételekhez kötötte a tárgyalások felvételét

Londonból jelentik: Maiszky londoni szovjet nagykövet Halifaxnál tett látogatásával kapcsolatban angol beavatott körökben úgy vélekednek, hogy a szovjet met már kész fölvenni Angliával a kereskedelmi tárgyalásokat, azonban csak a teljes egyenlőség és kölcsönösség alapján és előre kizár minden megkötést, ami a háborús állapotot vonatkozik.

Másik londoni jelentés szerint Buttler angol külügyi államtitkár kijelentette, hogy nincs semmi további akadálya a szovjettel való kereskedelmi tárgyalások megkezdésének. A Reuter távirati iroda úgy értesül, hogy a tárgyalások ügyében rövidesen angol megbízott utazik Moszkvába.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám

CENZURAT